

Studieplan for Bachelorstudium i sosialt arbeid (2008–2011)

Fakta om programmet

Studiepoeng: 180

Studiets varighet: 3 år

Undervisningsspråk: Norsk

Stuedsted: Fredrikstad

Kontakt

Studieveileder: Mari Gløckner Gil

Telefon: +47 696 08 811

E-post: studier@hiof.no

Fakultet for helse, velferd og organisasjon

Innholdsfortegnelse

- Informasjon om studiet
- Hva lærer du?
- Opptak
- Oppbygging og gjennomføring
- Studieplanen er godkjent og revidert
- Studiemodell

Informasjon om studiet

Studieplanen for sosionomutdanningen ved Avdeling for Helse- og sosialfag, Høgskolen i Østfold (HiØ), bygger på [Rammeplan og forskrift for 3-åring sosionomutdanning](#), fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet 1. desember 2005. Rammeplanen skisserer bakgrunnen for framveksten av sosionomutdanningen i Norge og utviklingen av faget sosialt arbeid. Dette danner bakgrunnen for de verdier, fagemner og mål som skal være styrende for utdanningen av sosionomer.

Utdanningen henter kunnskap fra mange fagområder, og det er den totale kompetansen som studentene har fått gjennom teoretiske og praktiske studier, som utgjør sosionomkompetansen. Yrkesutøvelsen krever innsikt i ulike kunnskapsområder. Kunnskap, holdninger og ferdigheter hentes både fra teori og praksis.

Sosionomens kompetanse

Sosionomutdanningen er en generalistpreget sosialarbeiderutdanning. Sosionomer arbeider på ulike felt og med ulike målgrupper: I hovedsak med mennesker og grupper som befinner seg i en utsatt og/eller marginal posisjon, hvor de opplever sosiale problemer av materiell, personlig eller relasjonell karakter.

Hva er sosialt arbeid

Sosialt arbeid er betegnelsen både på *sosionomenes virksomhet* og det *yrkesspesifikke faget* som arbeidet er forankret i. Ulike sider ved sosialt arbeid danner i dag grunnlag for profesjonell kompetanse innen sosialt arbeid. Forholdet mellom kompetanse i *forvaltningsarbeid, sosialt endringsarbeid og behandling* er imidlertid et tilbakevendende diskusjonstema i utdanningene.

Sosialarbeiderprofesjonen arbeider for sosial endring, problemløsning i forhold mellom mennesker samt myndiggjøring og frigjøring av mennesker for å forbedre deres velferd. Sosialt arbeid benytter seg av teorier om menneskelig atferd og sosiale systemer for å intervensere på de punkter hvor mennesker samhandler med sine miljøer. Menneskerettighetsprinsipper og prinsipper om sosial rettferdighet er fundamentale i sosialt arbeid (IFSW)

Sosialt arbeids mandat

Samfunnsmandatet - slik dette er nedfelt i lover, retningslinjer og andre nasjonale føringer

Det institusjonelle mandat – sosialarbeidere jobber i institusjoner som er opprettet for å avhjelpe og forebygge sosiale problemer.

Det yrkesspesifikke mandat – sosialarbeidere har en felles forståelse av hva det sosiale arbeidet rommer og de har en felles yrkesetikk

Arenaer for sosialt arbeid

Sosionomer utøver sosialt arbeid i en rekke ulike offentlige og private organisasjoner og institusjoner. Den største gruppen er ansatt i helse- og sosialsektoren, men mange arbeider også innenfor utdanningssektoren, i kriminalomsorgen og i barne- og familievernnet. På alle de ulike arenaene yter sosionomer bistand til og samarbeider med mennesker med ulik sosial og kulturell bakgrunn i ulike livsfaser. De må forholde seg til enkeltmennesker og grupper med svært ulike former for og grader av sosiale problem.

NAV

En helt ny arena for sosialt arbeid vil være de nye Arbeids- og velferdskontorene, hvor sosialtjenesten, sammen med NAV arbeid og NAV trygd, vil forme et nytt velferdstilbud i kommunene. Målet med reformen er å få flere i arbeid og aktivitet, utvikle mer brukerrettede tjenester og tilrettelegge for en mer helhetlig og effektiv velferdsforvaltning. For utdanningsinstitusjonene vil dette medføre behov for en sterkere vektlegging av de kunnskapene, ferdighetene og holdningene som skal til for å nå målene med reformen. Høgskolen skal utdanne sosionomer som har faglig trygghet til å fremme det sosialfaglige perspektivet i Arbeids- og velferdskontorene.

Menneskerettigheter og yrkesetikk

God praksis i sosialt arbeid forutsetter kunnskaper og ferdigheter i ledelse av prosesser. Det forutsetter evne til å utøve tjenestene på en kvalitativ god måte, og sist, men ikke minst på å sikre at praksis i sosialt arbeid er kjent med og ivaretar grunnleggende prinsipper om menneskers alminnelige rettigheter – rettigheter som gjelder alle, rettigheter som gjelder bestemte grupper og rettigheter som gjelder enkeltindivider.

Studenter skal ha kunnskaper om, ferdigheter i og holdninger til bruk av den yrkesetikken som er styrende for praksisutøvelsen.

Sosionomutdanningen skal legge til rette for at studentene utvikler seg til å bli brukerorienterte og reflekterte yrkesutøvere som er kvalifisert i sosialt arbeid. Utdanningen må derfor legge til rette for at studenten ved endt utdanning har utviklet og ervervet et tilstrekkelig nivå innenfor følgende delkompetanser:

- o Forstå hvordan samfunnsmessige forhold skaper og vedlikeholder sosiale problemer.
- o Vise innsikt i og forståelse for menneskelige behov og menneskelig atferd.
- o Kunne møte brukere av hjelpeapparatet med respekt og empati.
- o Formidle grunnleggende verdier som likeverd, solidaritet og samarbeid som forutsetninger for praktisk sosialt arbeid.
- o Kunne utføre saksbehandling som ivaretar brukernes behov og rettigheter, i henhold til forvaltningsmessige prinsipper og aktuelle lover, og som synliggjør og fremmer deres rettigheter og interesser.
- o Kunne anvende sin kunnskap om og oversikt over hjelpeapparatet i arbeidet med å redusere sosiale problemer og fremme brukernes livsvilkår og livskvalitet, i samarbeid med andre yrkesgrupper.
- o Kunne vurdere hovedmål og virkemidler i sosialpolitikken og bidra med sin innsikt i sosialpolitiske virkemidler overfor hjelpeapparatet og overfor politiske myndigheter.
- o Kunne anvende ulike sosialfaglige arbeidsformer, spesielt arbeidsformer som mobiliserer brukernes egne ressurser som aktive deltagere, både som enkeltpersoner, i familier og som gruppe eller sosialt nettverk.
- o Kunne utøve sosialt arbeid i relasjoner preget av krysspress og interessekonflikter, kunne håndtere slike konflikter med fokus på brukernes interesser og stille seg solidarisk med mennesker som befinner seg i en utsatt marginal posisjon.
- o Kunne arbeide med mennesker med ulik virkelighetsoppfatning og utøve sitt yrke i flerkulturelle kontekster.
- o Vise evne til tverrfaglig samarbeid ut fra kjennskap til andre aktuelle yrkesgruppers kompetanse.
- o Kunne dokumentere, evaluere og kvalitetsutvikle eget arbeid og yrkesutøvelse.
- o Forstå og vise betydningen av personlig og faglig videreutvikling, kunne delta i faglig utviklingsarbeid og ta i bruk nye arbeidsmåter utviklet på grunnlag av så vel forskning som erfaringsbasert kunnskapsutvikling.

Hva lærer du?

Grad/tittel ved bestått studium

Gjennomført og bestått studium gir rett til graden bachelor i sosialt arbeid.

Opptak

Opptakskravet er generell studiekompetanse eller dokumentert realkompetanse.

Oppbygging og gjennomføring

Studiets oppbygging og innhold

Alle emner er obligatoriske. Det kreves at emnene tas i rekkefølge, slik at førstesemestremener tas før andresemestremener osv. Se også de ulike emnebeskrivelsene.

Organisering og læringsformer

Med utgangspunkt i den nasjonale rammeplanen er 3-årig Bachelor i sosialt arbeid organisert i tverrfaglige emner der de ulike hoved- og delemner fra rammeplanen inngår. Sosionomutdanningen ved HiØ bygger på samme grunnleggende verdier som sosialt arbeid er forankret i, slik som respekt, solidaritet og samarbeid. Utdanningen legger vekt på å tilby undervisning og et læringsmiljø som:

- fremmer og stiller krav til studentenes faglige engasjement og innsats, motivasjon, deltaking og personlige utvikling;
- forutsetter et *gjensidig ansvar* for undervisning og læring mellom studenter og lærere - med sikte på å utvikle studentenes evne til *å ta ansvar for egen læring*, som grunnlag for deres videre livslange læring og faglige utvikling;
- fremmer studentenes evne til kritisk refleksjon over fag, etikk, samfunn og eget yrkesvalg og yrkesrolle.
- tar i bruk arbeids- og samarbeidsformer som bidrar til å utfordre studentenes verdier, holdninger, følelser og kreativitet;

- bidrar til at studentene utvikler metodisk og målrettet kompetanse i å samle inn, vurdere kritisk, bearbeide, strukturere og formidle informasjon - som danner et sentralt element i deres framtidige yrkesutøvelse.
- er i dialog med praksisfeltet, brukerorganisasjoner, forskning og andre utdanninger og fagområder.

Sosionomutdanningen har lagt *problembaserte læringsprinsipper - problembasert læring* - til grunn for både studieorganisering og valg av pedagogiske undervisnings- og arbeidsformer. Høgskolen ser dette som en egnet måte å realisere og nå målene for studentenes læring i punktene over.

Som hovedelementer i studiemodellen legger utdanningen til rette følgende lærings- og undervisningssituasjoner:

Undervisning i samlet kull -

i hovedsak som en formidlende undervisningsform; f. eks. forelesninger

---

Undervisning i seminargrupper -

Totalt 10-11 timer pr uke. Fordelingen mellom de ulike undervisningsformene spesifiseres i undervisningsplanen.

som diskusjons- og dialogpreget undervisning, som setter større krav til forberedelser og bidrag fra studentene. Seminarundervisningen er obligatorisk og er knyttet til studentens arbeid både i grupper og individuelt

---

Antall veiledningstimer i det enkelte emne er beskrevet under emnebeskrivelsen.

Arbeid i basisgruppe med veileder

Arbeid i grupper utover dette uten veileder avtales i gruppene og i samarbeid med veileder.

Ferdighetstrening og aktivitetsfag

Vil variere

(i seminargruppe)

Praksisstudier

30 timer pr uke

Obligatorisk undervisning:

Undervisning i basisgrupper (veiledning), undervisning i seminargrupper, ferdighetstrening og praksisstudier. Se [Forskrift for eksamen ved Høgskolen i Østfold med utfyllende bestemmelser](#).

Bruk av bibliotek:

Høgskolen har et eget fagbibliotek med et stort utvalg av bøker som dekker utdanningens fagområder. Det forventes at studentene bruker biblioteket aktivt. Biblioteket gjennomfører egen undervisning for studentene i alle tre studieårene. Målet med bibliotekundervisningen er at studentene skal få informasjonskompetanse. De skal lære å bruke informasjonskilder og gjenfinningssystemer. De skal lære å vurdere kildene sine kritisk og velge å bruke den beste informasjonen ut fra egne behov og problemstillinger.

1. studieår: Innføring i bibliotekets tjenester - 2 deler

2. studieår: Fagrelevant informasjonssøking - innføring

3. studieår: Fagrelevant informasjonssøking - videreføring

Bruk av IKT:

Høgskolen har flere rom med datamaskiner som studentene kan benytte. Det forventes at studentene har ferdigheter i bruk av tekstbehandling. Høgskolen tilbyr kun en kort innføring i bruk av data. Høgskolen bruker Blackboard som elektronisk læringsplattform. Informasjonsutveksling foregår i hovedsak via Blackboard og web. Se også www.hiof.no for mer informasjon.

Egenaktivitet - Individuelle studier:

Som det framgår av oversikten over lærings- og undervisningssituasjoner, legger høgskolen til rette teoriundervisning samlet i gjennomsnitt 10-12 timer pr uke. Studiet og undervisningen forutsetter at studentene er heltidsstudenter som arbeider i gjennomsnitt **40 timer** pr uke.

Det individuelle studiearbeidet utgjør dermed i gjennomsnitt **25 - 30** timer pr uke - fordelt på følgende aktiviteter: Arbeid med obligatoriske innleveringsoppgaver og arbeidskrav, individuelt og i grupper, egenorganisert studiearbeid i grupper og selvstudier.

Gjennom det individuelle studiearbeidet forventes det at studenten utvikler sine studie- og læringsstrategier slik at de i økende grad kan ta *ansvar for og styre sin egen læring*. Gjennom veiledning (individuelt og i gruppe) og individuelle studiesamtaler skal utdanningen støtte studenten i dette.

Obligatorisk deltakelse i gruppevirksomhet:

Det stilles krav om at studentene deltar i arbeidet i basisgruppene, som er en sentral del av studiemodellen. Retningslinjer for fravær fra obligatorisk undervisning og retningslinjer for ferdighetstrening finnes i 'Utfyllende bestemmelser for bachelorutdanningene i barnevern, sosialt arbeid og vernepleie'.

Se også de enkelte emnebeskrivelsene.

Arbeidskrav:

Det er knyttet arbeidskrav til hvert av de ulike emnene, disse er nærmere beskrevet i emnebeskrivelsene.

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan gå opp til eksamen, gå ut i praksisstudier eller fortsette med normal studieprogresjon, men resultatet inngår ikke i endelig karakter. Arbeidskravet står som godkjent for samme periode som studieplanen gjelder for, dersom ikke annet er oppgitt i emnebeskrivelsen. Endres studieplanen, er arbeidskravet å regne som godkjent ett år etter at endringen fant sted dersom ikke annet er oppgitt i emnebeskrivelsen. Arbeidskravene kan blant annet være emneprøver, notater, obligatorisk deltakelse, veiledningslogger, gruppeoppgaver eller individuelle oppgaver. Det tilbys veiledning i forbindelse med mange av arbeidskravene. Se for øvrig Utfyllende bestemmelser til §2 i Høgskolens eksamensforskrift.

Praksis

Overordnede mål for praksisstudiene

Med praksisstudier menes at studentene skal ut i arbeidsfeltet på relevante arbeidsteder. Praksisstudienes plass i utdanningen er både pedagogisk begrunnet som studieform og faglig begrunnet som studieinnhold. Praksisstudiene skal bidra til at studentene øker sin forståelse for sammenhengen mellom forskning, teori og praktisk arbeid. Observasjon, samhandling, veiledning og praktisk utprøving i arbeidsfeltet er av stor betydning for studentenes mulighet til å utvikle og bevisstgjøre seg egen yrkesrolle.

Praksisstudiene skal være planlagt og målrettet samtidig som det er vesentlig at studentenes læring knyttes til det situasjonsbestemte i praksis. Praksis skal være en integrert del av utdanningen og kan knyttes til alle hovedemner. Den skal bidra til at studentene utfordres til faglig og etisk refleksjon og til bearbeiding av kunnskaper. Studentene skal også gjennom praksisstudiene øke sin bevissthet om egne følelser og holdninger og utvikle sine evner til kommunikasjon og samarbeid.

Studentene skal i løpet av sin praksis erfare direkte kontakt med brukere og delta i forvaltningsmessig planlegging og tilrettelegging. Det bør legges til rette for kontakt med forskjellige arbeidsplasser slik at studentene kan skaffe seg kunnskap om yrkesrollen i ulike virksomheter. Høgskolen har ansvar for at studentenes mestring i praksis vurderes.

Studentene skal i praksisstudiene:

- få erfaring med ferdigheter i sosialt arbeid som forberedelse til fremtidig yrkesrolle, ansvar og oppgaver
- praktisere og videreutvikle kunnskaper, ferdigheter og holdninger i direkte samhandling med brukere og under kyndig veiledning
- tilegne seg kunnskap og faglig innsikt som ikke er beskrevet i litteraturen, i samarbeid med erfarne yrkesutøvere
- reflektere over, vurdere og diskutere etikk og fagutøvelse
- innhente erfaringer med sosial- og helsetjenestens oppbygging og organisering
- samarbeide med ulike yrkesgrupper
- samle erfaring som kan drøftes på høgskolen og brukes som grunnlag for videre læring

Krav som må være oppfylt for å starte praksisstudier er beskrevet under emnebeskrivelsene.

Praksisdelen varighet og hvor i studiet den er plassert:

Bachelor i sosialt arbeid har 4 perioder med praksisstudier, totalt 33 uker. Første praksis, praktisk sosialt arbeid har en varighet på 7 uker, og er i slutten av andre semester. Andre praksis, sosialt arbeid med enkeltpersoner og familier, er i 3 semester og har en varighet på 8 uker. Tredje periode med praksisstudier, sosialt arbeid, er i 6. semester og har en varighet på 10 uker. Siste periode med praksisstudier er i slutten av 6. semester, i denne 1+8 ukers perioden er fokuset på bacheloroppgaven.

Internasjonalisering

Sosionomutdanningen deltar i nettverk innen NORDPLUS. Nettverkene samarbeider om gjensidig student- og lærerutveksling med høgskoler i Finland, Sverige, Danmark og Island. Utdanningene deltar også i nettverk for student- og lærerutveksling innen ERASMUS, og har samarbeidsavtaler med høgskoler og universitet i Storbritannia. Utveksling i disse nettverkene utløser stipend.

Videre eksisterer det avtaler om studier av ett semesters varighet med Queensland University of Technology i Brisbane i Australia, Augsburg College, Minneapolis, Minnesota i USA og London Metropolitan University i England. Disse er egenfinansierte (institusjonene krever studiepengeavgift).

Det pågår stadig etablering av nye avtaler med u-land og Øst-Europa.

Uttevkslingsmulighetene er primært lagt til 4. eller 6. semester av utdanningen, hvor det er mulighet til å gjennomføre utvevkslingsopphold av varierende lengde, fra 8 uker til hele semesteret avhengig av avtaletype. Avdelingen har en internasjonal leder som i samarbeid med faglærere samordner utvevkslingen.

Tilbakemelding underveis

Studentene får tilbakemelding på arbeidskrav. Disse kan gis som skriftlig tilbakemelding fra fagansatte, veiledning i basisgruppen, medstudentvurdering eller muntlig tilbakemelding i seminar.

Ved alle veiledelede praksisstudier gjelder:

1. For hver praksisperiode skal det foretas en evaluering underveis og en avsluttende vurdering i forhold til målene for praksisperioden. Vurderingen skal bygge på evaluering underveis og eventuelle praktiske øvelser. Vurderingsskjemaet med beskrivelse av hva som er vurdert, underskrives av student, praksisveileder og skoleveileder. Studenten får kopi av den skriftlige vurderingen.
2. For at praksisperioden skal være bestått må både den skriftlige evalueringen og arbeidskravet (oppgaven) som er knyttet til praksisen være vurdert til godkjent. I tillegg må veiledningstidene være gjennomført og fraværet må være innenfor de angitte rammer.
3. Det er bare adgang til å levere skriftlig arbeidskrav (oppgave) tilknyttet en praksisperiode 3 ganger.
4. En student som har opptrådt grovt klanderverdig under praksisstudier kan etter vedtak i Høgskolens styre, utestenges fra studiet i inntil 3 år. (se 'Utfyllende bestemmelser for bachelorutdanningene i barnevern, sosialt arbeid og vernepleie').
5. Dersom det er tvil om studenten kan bestå praksis, skal studenten halvveis eller senest 3 uker før avsluttet praksisperiode, få skriftlig melding om dette. Meldingen skal angi hva studenten ikke mestrer, og hvilke krav som må oppfylles for å bestå praksisstudiene. Praksisutvalget fatter endelig vedtak om ikke bestått praksis. Praksisutvalget består av studieleder, ansvarlig høgskolelektor/lærer og den aktuelle praksisveileder.

Obligatoriske prøver og arbeidskrav:

De enkelte arbeidskrav er nærmere beskrevet i emnebeskrivelsene. Arbeidskrav vurderes til godkjent/ikke godkjent.

Vurdering

Det benyttes varierte vurderingsformer i studiet; både muntlig og skriftlig vurdering, i gruppe og individuelt i tillegg til at man vurderer den enkelte students ferdigheter i praksis. Det henvises til den enkelte emnebeskrivelse for nærmere informasjon.

Vurderingskriterier ved eksamener

Gjennom eksamensbesvarelsen skal kandidaten dokumentere tilstrekkelig faglig forståelse av temaene som er dekket i oppgaveteksten. Det vil bli lagt vekt på kandidatens evne til teoretisk belysning, logisk resonnering og selvstendig tenkning i forhold til oppgaven. I den forbindelse vektlegges også kandidatens evne til å tolke og avgrense oppgaveteksten og begrunne de valg som blir foretatt.

Det legges vekt på at kandidaten henviser til kilder. Henvisning til kilder skal gjøres på vanlig måte ut fra fastsatte retningslinjer for skriftlige arbeider vedtatt av avdeling for helse- og sosialfag. Det blir lagt vekt på at besvarelsen er oversiktlig og logisk disponert og at fagstoffet i all vesentlighet framstilles med kandidatens egne formuleringer. Besvarelsen skal ikke overskride det angitte antall ord. Dersom denne maksimalgrensen overskrides med mer enn 10 % får det innvirkning på karakteren. **Besvarelser som er helt eller delvis identiske vil ikke bli godkjent. Helt eller delvis identiske besvarelser er å anse som forsøk på fusk. Se for øvrig Forskrift for eksamen ved Høgskolen i Østfold med utfyllende bestemmelser.**

Karaktersystem:

Det benyttes bokstavkarakterer A til F, hvor A er beste og E er den dårligste beståtte karakter. F er ikke bestått. I tillegg blir enkelte av emnene vurdert til Bestått/ikke bestått. Se emnebeskrivelsene.

Ny eksamen

For samtlige eksamener ved sosionomutdanning gis *Ny eksamen* i samme form som ved ordinær eksamen.

Studieplanen er godkjent og revidert

Studieplanen er godkjent

Dekan Synnøve Narten Jonassen 16.06.2008

Studieplanen gjelder for

Studieplanen gjelder for perioden 2008 - 2011.

Studiemodell

Denne studiemodellen har en ny utforming. [Fortell oss hva du synes om den](#)

Høst 2008

Obligatoriske emner

HSSOS10107 Sosionomen. Faget, yrket og samfunnet	10 stp
HSFEL08 - Del 1 av 2 Innføring i profesjonell kommunikasjon, tverrprofesjonell samhandling og etikk	
HSBSV10208 Innføring i sosialpolitikk, jus, sosiologi og sosialantropologi	15 stp

Vår 2009

Obligatoriske emner

HSFEL08 - Del 2 av 2 Innføring i profesjonell kommunikasjon, tverrprofesjonell samhandling og etikk	10 stp
HSSOS10307 Innføring i psykologi, Sosialt arbeid: teori og modeller	15 stp
HSSOS10407 Praksis 1: Sosialt arbeid i praksis	10 stp

Høst 2009

Obligatoriske emner

HSSOS20107 Sosialt arbeid i velferdstjenestene	20 stp
HSSOS20207 Praksis 2: Sosialt arbeid i praksis	10 stp

Vår 2010

Obligatoriske emner

HSBSO20308

Psykisk helse, barnevern og familiearbeid

30 stp

Høst 2010

Obligatoriske emner

HSSOS30108

Sosialt arbeid i spenningsfeltet mellom individ og samfunn

30 stp

Vår 2011

Obligatoriske emner

HSSOS30207

Praksis 3: Sosialt arbeid i praksis

15 stp

HSSOS30307

Bacheloroppgave: Fordypning i sosialt arbeid

15 stp

HSSOS10107 Sosionomen. Faget, yrket og samfunnet (Høst 2008)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for helse og velferd

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne for bachelor i sosialt arbeid.

Undervisningssemester

Bachelor i sosialt arbeid: 1.semester (høst).

Innhold

Introduksjon til yrkesrollen:

Det gis en innføring i:

- Faget sosialt arbeids historiske utvikling
- Introduksjon til yrkesrollen
- Ulike kunnskapssyn
- Velferdsstatens oppbygging og oppgaver
- Sosialtjenesteloven og dens historiske bakgrunn

- Barnevernsloven og dens historiske bakgrunn
- Yrkesetisk grunnlagsdokument
- Relasjonsarbeid
- Sosialt arbeids analytiske fokus
- Problembasert læring (PBL) som pedagogisk metode
- Innføring i høgskolen læringsplattform
- Generell IT - innføring
- Bibliotekundervisning med datasøk

Undervisnings- og læringsformer

Emnet er organisert etter prinsippene om problemsbasert læring som innebærer selvstudier, forelesninger, obligatorisk deltakelse i seminargrupper, veiledning og arbeid i basisgrupper.

I løpet av emnet skal det skrives tre PBL-notater.

Ett av notatene skal skrives i gruppe og to notater skal skrives individuelt. Notatet i gruppe skal være på maks 1000 ord, og de individuelle notatene på maks 700 ord.

Arbeidet med notatene presenteres i seminar med muntlig tilbakemelding fra medstudenter og seminarledere.

Det er fire timer obligatorisk basisgruppeveiledning i emnet. Studentene skriver en veiledningslogg i gruppe som leveres i Blackboard innen en gitt frist.

Praksis

Det er ingen praksis i emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Innlevering av veiledningslogg innen fastsatt frist.
- Innlevering (innen fastsatte frister) og presentasjon av tre notater (ett notat i gruppe maks 1000 ord, mens to notater skrives individuelt på maks 700 ord hver).
- Deltakelse på basisgruppeveiledning. Se Obligatorisk deltakelse i gruppevirksomhet i studieplanen for krav til frammøte.

Arbeidskravene er gyldig ett semester etter at de er godkjent. Se Utfyllende bestemmelser til eksamensforskriften for nærmere bestemmelser vedrørende arbeidskrav.

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

To dagers hjemmeeksamen. Studentene skriver en individuell oppgave på maks 1600 ord. Eksamensbesvarelsen skal bygge på to av de individuelle notatene som er skrevet i løpet av emnet. Notatene legges ved som vedlegg, men inngår ikke som grunnlag for vurdering. Besvarelsen vurderes etter karakterskala A-F. Besvarelser som mangler vedlegg, vil bli vurdert til ikke bestått (F). Det benyttes to interne sensorer i vurderingen av besvarelsen.

Litteratur

- 361.3 Aa
Aamodt, L. G. (1997). *Den gode relasjonen: støtte, omsorg eller anerkjennelse?*, 211 s.
Oslo: Ad notam Gyldendal ISBN 82-417-0756-8.
Hele boka
- Artikkel i tidsskrift
Andenæs, A. (2004). Hvorfor ser vi ikke fattigdommen?: fra en undersøkelse om barn som blir plassert utenfor hjemmet. I: *Nordisk sosialt arbeid*, vol. 24, nr. 1, s. 19-33
www.idunn.no
- Stortingsmelding
Arbeids- og inkluderingsdepartementet (2006). *Arbeid, velferd og inkludering: Kortversjon av Stortingsmelding nr. 9 (2006-2007)*, 12 s. Oslo: Departementet
www.regjeringen.no
- Fellesorganisasjonen for barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere (FO) (2002).
Yrkesetisk grunnlagsdokument for barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere (FO).
www.fobsv.no
- 300.72 Jo
Johannessen, A., P.A. Tuft & L. Kristoffersen (2006). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*.
382 s. Oslo: Abstrakt forlag
ISBN 978-82-7935-212-9
Del I og del II (200 sider)
- 361.301 Le
Levin, I. (2004). *Hva er sosialt arbeid*, 150 s. Oslo: Universitetsforl. ISBN 82-15-00598-5 (124 sider)
- 361.301 I
Lundstøl, J. (2002). *I dannelsens tegn*, 2href="http://www.hiof.no/neted/admin/0 s. Oslo: Gyldendal akademisk ISBN 82-05-30447-5.
Kap. 2.: Pettersen, K. (2002). Å leve etisk er å velge seg selv. S. 35-46 (12 sider)
- 808.066 Pe
Pettersen, R. C. (2008). *Oppgaveskrivingens ABC: veileder og førstehjelp for høgskolestudenter*, Oslo: Universitetsforlaget
Hvilke sider og antall sider vil bli opplyst til høsten når boka har kommet ut
- 371.39 Pe
Pettersen, R. C. (2008). *PBL for studenten: en introduksjon til PBL for studenter og lærere*, 186 s.
(2. utg). Oslo: Universitetsforlaget ISBN 82-15-00750-3 (105 sider)
s. 9-114
- 361.65 Rø
Rønning, R. & L. J. Solheim (1998). *Hjelp på egne premisser?: om brukermedvirkning i velferdssektoren*, 181 s. Oslo: Universitetsforl. ISBN 82-00-12710-9. (72 sider)
Kap. 2, 3 og 4: s. 21-93

300.72 Åd

Aadland, E. (2004)

"Og eg ser på deg-": vitenskapsteori i helse- og sosialfag, 287 s. (2. utg.) Oslo: Universitetsforlaget

ISBN 978-82-15-00481-5

Innledning og kap. 2 (ca 27 sider)

Lover

Lov om sosiale tjenester m.v. (Sosialtjenesteloven)

www.lovdato.no

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 26. okt. 2021 02:34:31

HSFEL08 Innføring i profesjonell kommunikasjon, tverrprofesjonell samhandling og etikk (Høst 2008–Vår 2009)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for helse og velferd

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i bachelorstudiene i barnevern, bioingeniørfag, sosialt arbeid, sykepleie og vernepleie.

Undervisningssemester

1. og 2. semester (høst og vår).

Innhold

- Grunnleggende begreper i kommunikasjon og kommunikasjonsmodeller
- Praktiske kommunikasjonsferdigheter:
  - Verbal og nonverbal kommunikasjon
  - Strukturere en samtale
  - Den vanskelige samtalen
  - Omsorg og humor i kommunikasjon
  - Kommunikasjon og fordommer
  - Interkulturell kommunikasjon
- Konflikt, konfliktmestring og konfliktbearbeiding
- Metaetikk
- Omsorgs- og nærhetsetikk
- Normativ etikk:
  - Dydsetikk
  - Pliktetikk
  - Konsekvensetikk
  - Paternalisme og autonomi
  - Rettferdighetsteori
- Arbeid med yrkesrelevante problemstillinger

Undervisnings- og læringsformer

Emnet inneholder flere arbeidskrav og en gruppeoppgave. Forelesningene tar sikte på å dekke kunnskapsmålene. Deltakelse i basisgrupper, seminarer og arbeid med gruppeoppgaven tar sikte på å dekke ferdighetsmålene. Gruppene er tverrfaglige og nedsettes av høgskolen. Veiledning gis i basisgrupper og i seminarer. Det er 5 timer obligatorisk basisgruppeveiledning i emnet.

Praksis

Det er ingen praksis i emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Caseoppgave hvor gruppene presenterer sitt arbeid i et seminar. Godkjent framlegg forutsetter tilstedeværelse i seminarer.
- Levert veiledningslogg til fastsatt frist.
- Deltakelse i arbeidet med gruppeoppgaven
- Deltakelse i seminarer og basisgruppeveiledning.

Godkjent arbeidskrav er gyldig i samme periode som studieplanen. Se Utfyllende bestemmelser til eksamensforskriften, arbeidskrav for nærmere bestemmelser vedrørende arbeidskrav.

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Skriftlig gruppeoppgave, 3-4 deltakere. Oppgaven presenterer yrkesrelevante situasjoner. Besvarelsen skal være på maksimalt 3000 ord og leveres innen gitt frist ved emnets avslutning. I vurderingen av besvarelsene, vektlegges alle målene i emnet, men særlig ferdighets- og holdningsmålene.

Emnet vurderes til bestått/ikke bestått.

Litteratur

185 Ar

Aristoteles & A. Stigen (1999). *Etikk: et hovedverk i Aristoteles' filosofi, også kalt "Den nikomakiske etikk"*, 115 s. (3. utg.). Oslo: Gyldendal ISBN 82-05-26691-3. s. 19-32 (13 sider)

174.2 Ch

Christoffersen, S. Aa. (2005). *Handling - person - samfunn: innføring i etikk for helse- og sosialfagene*, 169 s. (2. utg.) Oslo: Universitetsforlaget ISBN 978-82-15-00744-1
Utdrag fra kap. 3 (s. 86-104)

303.482 Da

Dahl, Ø. (2001). *Møter mellom mennesker: interkulturell kommunikasjon*, 248 s. Oslo: Gyldendal akademisk ISBN 82-00-45368-5.
Kap. 1-3 og 6, (s. 15-81 og 129-175)

610.730699 Ei

Eide, T. & H. Eide (2007). *Kommunikasjon i relasjoner*, 443 s. (2. utg.) Oslo: Gyldendal akademisk ISBN 978-82-05-32689-7
Kap. 6-16 (s. 165-418)

160 Fø

Føllesdal, D. et al. (2000). *Argumentasjonsteori, språk og vitenskapsfilosofi*, 287 s. (7. utg.). Oslo: Universitetsforl. ISBN 82-00-12994-2. (20 sider)
side 242-262

174.2 He

Henriksen, J.-O. & A. J. Vetlesen (2006). *Nærhet og distanse: Grunnlag, verdier og etisk teori i arbeid med mennesker*, 285 s. 3. utg. Oslo: Gyldendal akademisk. ISBN 978-82-05-35554-5
Kap. 8 (s. 114-131)

174.2 Jo

Johannessen, K.I (2007). *Godt, rett, rettferdig: etikk for sykepleiere*, 375 s. Oslo: Akribes ISBN 978-82-7950-117-6
Utdrag av kap. 11 (s. 236-248)

170 Jo

Johansen, K. E. & A. J. Vetlesen (2000). *Innføring i etikk*, 235 s. (Rev. utg.). Oslo: Universitetsforl. ISBN 82-00-12993-4.
Kap. 1, 4 og 6-10 (s. 12-34, 54-73 og 100-180)

Artikkel i tidsskrift

Lindholm, T. (1989). Hva bør studenter til Examen Philosophicum lære om internasjonale menneskerettigheter? : et foreløpig forslag til pensumtekst. I: *Mennesker og rettigheter, vol. 7, nr. 1, s. 42-47.* (5 sider)

174.2 Li

Lingås, L.G. 2008. *Etikk- og verdivalg i helse- og sosialfag*, 280 s. (4. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk ISBN 978-82-05-38783-6
Kap. 3-4 (s. 49-73)

371.4 Pe

Pettersen, R. C. & J. A. Løkke (2004). *Veiledning i praksis : grunnleggende ferdigheter*, 278 s. Oslo : Universitetsforl. ISBN 82-15-00494-6.
Kap. 13, s. 214-227 (13 sider)

174.2 Ru

Ruyter, K.W. (2007). *Medisinsk og helsefaglig etikk*, 344 s. (2. utg.) Oslo : Gyldendal Akademisk
ISBN 978-82-05-36260-4
Utdrag fra kap. 3 (s. 123-141)

174.2 Et

Slettebø, Å. & P. Nortvedt (red.) (2006). *Etikk for helsefagene*, 220 s. Oslo : Gyldendal Akademisk
ISBN 978-82-05-34249-1
Kap. 11 (s. 193-215)

170 Me

Kapittel i bok

Wetlesen, J. (1992). Hva slags verdi er menneskeverd?

I: Wetlesen, J. (red.), *Menneskeverd : humanistiske perspektiver*.

Utdrag s. 7-28 (21 sider)

HSBSV10208 Innføring i sosialpolitikk, jus, sosiologi og sosialantropologi (Høst 2008)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for helse og velferd

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i bachelorstudiene i barnevern, sosialt arbeid og vernepleie.

Undervisningssemester

1. semester (høst).

Innhold

- Den historiske utviklingen av velferdsstaten
- Det politiske systemets oppbygging og virkemåte
- Ulike sosialpolitiske teorier og modeller
- Forvaltningsapparatets oppbygging og funksjon
- Forvaltningsrettslige grunnprinsipper
- Juridisk metode og sentrale rettskilddefaktorer som grunnlag for tolkning av rettsregler
- Rettighets- og tvangsregler i velferdsretten
- Helse og sykdom
- Familien som sosial og kulturell institusjon

- Sosial ulikhet/kjønn
- Relasjoner og fellesskap
- Makt, avmakt, motmakt og konflikt
- Ulike differensieringsprosesser
- Sosialt avvik
- Etnisitet og arbeid med minoriteter

Undervisnings- og læringsformer

Emnet bygger på teoretiske perspektiver hentet fra statsvitenskap, sosialpolitikk, jus, sosiologi og sosialantropologi.

Undervisningsformer: Egenstudier, arbeid i basisgrupper med og uten veileder, seminarundervisning, forelesninger.

Seks notater leveres i Blackboard til fastsatte datoer, av disse skal fem være individuelle og én i gruppe. Basisgruppeveileder gir tilbakemelding på tre notater og medstudenter gir tilbakemelding på to notater. Det gis tilbakemelding på gruppenotatet i seminar.

Det er 8 timer obligatorisk basisgruppeveiledning i emnet. Studentene skriver en veiledningslogg i gruppe som leveres i Blackboard innen en gitt frist.

Blackboard brukes i undervisningen og det forutsettes at studentene er aktive brukere av læringsplattformen.

Praksis

Ingen praksis i emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Innlevering av seks notater i Blackboard innen de gitte frister. Av disse skal fem være individuelle notater og ett notat i gruppe.
- Deltakelse på basisgruppeveiledning. Se "Obligatorisk deltakelse i gruppevirksomhet" i studieplanen for krav til fram møte.
- Innlevering av veiledningsloggen innen gitt frist
- Én studiesamtale må være gjennomført.

Godkjente arbeidskrav er gyldige i samme periode som studieplanen. Se Utfyllende bestemmelser til eksamensforskriften, arbeidskrav for nærmere bestemmelser vedrørende arbeidskrav.

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

4 timers skriftlig eksamen. Ingen hjelpemidler tillatt. Besvarelsen vurderes etter karakterskala A-F. Det benyttes to interne sensorer i vurderingen av besvarelsen.

Litteratur

Artikkel i tidsskrift

Dybvik, K. A. (2005). Varig tilrettelagt arbeid og brukernes nettverk.

I: *SOR-Rapport*, nr. 3, s. 24-34. (9 sider)

http://www.samordningsraadet.no/no/topmeny/tidsskriftet_rapport/

303.482 Er

Eriksen, T. H. & T. A. Sørheim (2006). *Kulturforskjeller i praksis : perspektiver på det flerkulturelle Norge*, 290 s. (4. utg). Oslo: Gyldendal akademisk ISBN 978-82-05-36357-1. (150 sider)
s. 33-90, 123-195, 215-233

302.5 Go

Goffman, E. (1975). *Stigma: om avvigerens sociale identitet*, 206 s. Copenhagen: Gyldendal ISBN 87-00-24582-8. (67 sider)
s. 13-33, 34-48, 48-59, 60-61, 136-157

361.6 Ha

Halvorsen, K. (2005). Grunnbok i helse- og sosialpolitikk, 464 s. (3. utg.) Oslo: Universitetsforlaget.
ISBN 82-15-00742-2. (130 sider)
Kap. 1: Sosialpolitiske idealer, mål og virkemidler s. 19-58
Kap. 2: Velferdsstatens framvekst og rolle s. 59-98
Kap. 3: Levekår, helse og sosial problem s. 99-149

320.9481 Ha

Hanssen, G. S., S. I. Vabo & M. K. Helgesen (2007). *Politikk og demokrati: en innføring i stats- og kommunalkunnskap*, 328 s. (2. utg.) Oslo: Gyldendal Akademisk
ISBN 82-05-32659-2; 978-82-05-32659-0. (162 sider)
Kap. 1: Profesjonsutøver i et demokrati s. 15-24
Kap. 2: Grunnbegrep i statsvitenskap s. 26-52
Kap. 3: Statsforvaltningen og den parlamentariske styringskjeden s. 57-65
Kap. 5: Storting og regjering s. 96-122
Kap. 6: Forvaltningen s. 125-139
Kap. 7: Fylkeskommunen og det regionale nivået s. 143-159
Kap. 8: Politisk organisering i kommunen s. 162-187
Kap. 9: Organisering av administrasjonen og tjenesteproduksjonen i kommunen s. 190-211
Kap. 10: Forholdet mellom stat og kommune s. 226-237

302.5 Ho

Hove, O. (2001). *Stigma: teoretiske tilnæringer til stigma og til forholdet mellom stigma og sosiale ytelser - en kritisk drøfting*, 70 s. Oslo: Høgskolen i Oslo, Avdeling for økonomi-, kommunal og sosialfag
ISBN 82-579-4034-8. s. 7-26 (19 sider)

344.03 Kj

Kjønstad, A. & A. Syse (2008). *Velferdsrett I*, 570 s. (4. utg). Oslo: Gyldendal akademisk
ISBN 978-82-05-34909-4
kap. 3.2: Retten til opplæring s. 127-133
kap. 4: Retten til sosiale tjenester s. 161-199
kap. 5.1-5.3: Retten til helsehjelp s. 203-221
kap. 6.3-6.4: Sykdomsbaserte trygdeytelser s. 274-307
kap 8.1-8.3: Folketrygdens pensjonssystem s. 351-358
kap. 9: Økonomisk stønad og kvalifiseringsprogrametter sosialtjenesteloven s. 389-420
kap 10: Tvangshjemler og tvangsbruk i velferdsretten s. 423-445
kap. 10.6: Psykisk helsevernloven - den viktigste osv. s. 446-479

344.03 Kj

Kjønstad, A. & A. Syse (2008). *Velferdsrett II: barnevern og sosiale tjenester*, 464 s. (3. utg). Oslo: Gyldendal akademisk ISBN 978-82-05-34911-7
Kap. 6. Barnevernloven - særlig om hjelpetiltak s. 221-266

344.041 Oh

Ohnstad, B. (2004). *Juss for helse- og sosialarbeidere : en innføring i lovgivning, juridisk tenkning og metode*, 365 s. (3. utg.). Bergen : Fagbokforl. ISBN 82-450-0180-5.

kap. 2: Begrepet juss, reglenes funksjon og ulike typer regler s. 19-35

kap. 4: Grunnleggende juridiske begreper s. 43-63

kap. 6: De viktigste generelle forvaltningslovene s. 83-108

kap. 7.6: Tvang og maktbruk i helse- og sosialtjenesten s. 117-120

kap. 7.7: Rettighetsbestemmelser i helse- og sosiallovgivningen s. 120-122

Totalt 67 sider

301 Sc

Schiefloe, P. M. (2003). *Mennesker og samfunn*, 502 s. Bergen : Fagbokforl. ISBN 82-7674-769-8.

(300 sider)

s. 17-39, 39-49, 61-108, 109-111, 120-121, 191-222, 225-260, 263-304, 307-349, 355-378, 381-425

362.7089 Th

Thomsen, K. M. & B. R. Larsen (1994). *En innvandrer krysser våre spor : om samarbeid og barnevern*,

167 s. Oslos. 25-43

344.03 So

Sosial- og helsedepartementet (1998). *Tilleggsrundskriv til Rundskriv I-1/93 til lov om sosiale tjenester mv : Omsorgslønn*, 13 s. (Rundskriv I-42/98)

www.regjeringen.no

344.03 So

Sosialdepartementet (1992). *Lov om sosiale tjenester mv*, 248 s. Oslo : Sosialdepartementet

(Rundskriv I-1/93)

362.483 So

Sosialdepartementet (2000). *Brukerstyrt personlig assistanse*, 11 s. Oslo : Departementet.

(Rundskriv I-20/2000)

www.regjeringen.no

362.16 Om

Sosial- og helsedepartementet (1997). *Omsorgsbolig : en veileder*, 28 s. Oslo : Sosial- og helsedepartementet : Kommunal- og arbeidsdepartementet.

(Rundskriv I - 29/97, H - 24/97 B) www.regjeringen.no

346.0138 Lo

Sosial- og helsedirektoratet (2004). *Lov om sosiale tjenester kapittel 4A*, 91 s. Oslo : Sosial- og helsedirektoratet

(Rundskriv IS-10/2004) ISBN 82-8081-049-8.

www.regjeringen.no

Lover

Lov om arbeid og velferdsforvaltningen

Lov om sosiale tjenester mv

Lov om helsetjenesten i kommunene

Lov om barneverntjenester

Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova)

Lov om barnehager

Lov om folketrygd

Lov om offentlighet i forvaltningen

Lov om psykisk helsevern

Lov om behandling i forvaltningssaker (forvaltningsloven). .

www.lovdata.no

Totalt

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 26. okt. 2021 02:34:27

HSSOS10307 Innføring i psykologi, Sosialt arbeid: teori og modeller (Vår 2009)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for helse og velferd

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne for bachelor i sosialt arbeid.

Undervisningssemester

Bachelor i sosialt arbeid: 2. semester (vår).

Innhold

Emnet organiseres i to temaer.

Tema A: Innføring i psykologi.

Temaet går over fire uker.

Innføring i psykologi er en generell innføring i psykologisk teori og anvendelse. Innføringen gir oversikt over seks teoretiske perspektiver på psykologi, mer spesifikt persepsjon, sosial persepsjon, kognisjon, motivasjon, emosjoner, behov og personlighet. Videre presenteres teorier og perspektiver på normalutvikling, læring og læringsmiljøer og sosial- og gruppepsykologi.

Det legges i undervisningen vekt på kjernen i psykologien. Studenten må derfor aktivt studere deler av pensum selvstendig. Det legges i undervisningen vekt på både klassiske og nyere studier. Det er fem hovedmål for temaet og mellom fire til 10 delmål for hver uke.

Ett hovedmål er eksplisitt knyttet til grunnleggende relasjonelle ferdigheter - de andre hovedmålene er teoretisk anlagte siden dette er et innføringsemne.

Emnet kan gjenfinnes i dette emnets tema B, i emnene i høstsemesteret og vårsemesteret i andre studieår og emner på tredje studieår. Emnet skal ha progresjon gjennom studiet med tanke på teoretisk kompleksitet og anvendelse i form av øvelser og praktisering.

Internasjonale aspekter er integrert i emnet ved engelskspråklig pensum. Emnebeskrivelse, mål, arbeidskrav og pensum for emnet på engelsk. Temaet kan tilbys felles for norske og utenlandske, engelskspråklige studenter.

Pensumboka integrerer et komparativt perspektiv, et genderperspektiv, kritisk tenkning og seks ulike psykologiske perspektiver. Forelesningene vil legge vekt på betydning av gender og likestilling for psykologisk forskning og anvendelse.

Tema B: Sosialt arbeids samfunnsmandat, teori og metoder

Temaet går over fem uker.

Studentene arbeider med siste teoritema før de skal ut i praksis. Det vil derfor trekkes tråder fra første emne, gjennom de emnene de har arbeidet med gjennom året.

Samfunnsmandatet som er gitt utøvere av sosialt arbeid vil igjen bli presentert og teorier og det blir undervist i modeller som benyttes i faget. Studentene vil få trening i å anvende den sosialfaglige analysemodellen. Studentene vil bli kjent med kvalitetskrav som stilles for utøvelse av faget og vil også bli kjent med hva som kjennetegner god kvalitet i praktisk sosialt arbeid.

Undervisnings- og læringsformer

Tema A:

Tema A er organisert med ulikt tema for hver uke. Undervisningen vil bestå av obligatorisk gruppearbeid - og veiledning, arbeids- og øvelsesseminarer, demonstrasjoner og forelesninger, tester og ressurstimer/muligheter i klasserom eller i Blackboard eller andre læringsplattformer. Emnet omfatter omtrent 350 sider engelskspråklig pensum. Undervisningen er basert på interteaching, og forutsetter at studentene fører pensum og formulerer egne læringsmål.

Tema B:

Undervisningen vil bli gitt i forelesninger, i seminarer som vil ha ulik form, veiledning og ferdighetstrening. Studentene må delta og skrive notater fra seminarer. Studentene vil fortløpende arbeide med en individuell oppgave som skal vurderes ved emnets avslutning.

Tema A og B:

Det er sju timer obligatorisk basisgruppeveiledning i emnet (tre i tema A og fire i tema B). Studentene skriver en veiledningslogg i gruppe som leveres i Blackboard innen en gitt frist.

Blackboard brukes i undervisningen og det forutsettes at studentene er aktive brukere av læringsplattformen.

Praksis

Det er ingen praksis i emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Tema A:

- Skriftlig individuell notatsamling med 20 besvarte notater fra hele pensum. Studentene jobber med slike notater gjennom hele emnet. 20 av 30 notater må være besvart. 5 notater pr. uke leveres til fastsatt frist i Blackboard. Arbeidskravet vurderes til godkjent/ikke godkjent. Tilbakemelding gis på samlet notatsamling. Sensorveiledning lages til veiledere som skal gi tilbakemelding.

Arbeidskravet kan omarbeides 1 gang.

Tema B:

- Individuell skriftlig oppgave på inntil 1600 ord. Vurderes til godkjent/ikke godkjent.
- Presentasjoner av en arbeidsprosess i sosialt arbeid på bakgrunn av ulike teoretiske perspektiver. Vurderes til godkjent/ikke godkjent.

Arbeidskravene kan omarbeides 1 gang.

Tema A og B

- Ferdighetstrening
- Veiledningsloggen må være levert til fastsatt frist
- Deltakelse i basisgruppeveiledning og seminarer.

Godkjente arbeidskrav er gyldig i samme periode som studieplanen. Se [Utfyllende bestemmelser til eksamensforskriften, arbeidskrav](#) for nærmere bestemmelser vedrørende arbeidskrav.

Eksamen

4 timers skriftlig eksamen. Ingen tillatte hjelpemidler. Vurderes med karakteren A-F.

Intern og ekstern sensor.

Litteratur

TEMA A:

Fellespensum psykologi:

150 Pa

Passer, M. W. & R. E. Smith (2004). *Psychology: the science of mind and behavior*, (2nd ed.). Boston: McGraw-Hill ISBN 0-07-256330-3. (350 sider). Kapitler i utgaven fra 2007 i (x), kapitler i utgaven fra 2008 i [x] (fourth edition).

Chapter 1 (1) [1]: Psychology: The Science of Psychology (ca 25 sider)

Chapter 2 (2) [2]: studying behaviour scientifically (25 sider)

Chapter 3 (3) [3]: Biological Foundations of Behavior: Evolution, genetics and the brain (ca 45 sider)

Chapter 4 (4) [5]: Sensation and Perception (bare persepsjon) (ca 20 sider)

Chapter 6 (6) [7]: Learning and Adaption: The Role of Experience (ca 40 sider)

Chapter 7 (7) [8]: Memory (ca 40 sider)

Chapter 9 (10) [11]: Motivation and Emotion (ca 45 sider)

Chapter 10 (11) [12]: Development Over the Life Span (ca 40 sider)

Chapter 11 (12) [13]: Personality (ca 45 sider)

Chapter 15 (16) [17]: Social thinking and Behavior (ca 40 sider)

Alle utgaver nyere enn 2004 er brukbare (2007, 2008).

Kapittel i bok

Langfeldt, T. (1990) Early childhood and juvenile sexuality, development and problems.

I: M. E. Perry (red.). *Handbook of Sexology: Bind 7: Childhood and Adolescent Sexology*. Amsterdam: Elsevier

Kap. 10: s. 179-200 (Deles ut)

Artikkel i tidsskrift

Løkke, G. & J. A. Løkke (2006) Barneoppdragelse basert på anvendt atferdsanalyse.

I: *Norsk tidsskrift for atferdsanalyse*, vol. 33, nr. 1, s. 15-25

www.atferd.no/nta/artikler.html

TEMA B:

616.89022 Me

Gjærum, B. & B. Grøholt og H. Sommerschild (red.) (href="http://www.hiof.no/neted/admin/998). *Mestring som mulighet i møte med barn, ungdom og foreldre*, 361s. Oslo: Tano Aschehoug ISBN 82-518-3558-5

Del 1: Det teoretiske perspektivet

361.1 Ha

Halvorsen, K (2002). *Sosiale problemer: en sosiologisk innføring*, 336 s. Bergen: Fagbokforl. ISBN 82-7674-700-0. (121 sider)

Kap. 1: Innledning

Kap. 2: Teoretiske perspektiver på sosiale problemer

Kap. 3: Sysselsettingsproblemer

Kap. 4: Fattigdom, ulikhet

300.72 Kj

Haavind, H. (red.) (2000), *Kjønn og fortolkende metode: metodiske muligheter i kvalitativ forskning*, 330 s. Oslo: Gyldendal Akademisk ISBN 82-05-28769-4

Kap. 3, 4 og 7 (til sammen 82 sider)

361.3 Hu

Hutchinson, G. S. & S. Oltedal (2003). *Modeller i sosialt arbeid*, 237 s. (2. utg.). Oslo: Universitetsforl.

ISBN 82-15-00379-6. (210 sider)

361.3 Hu

Hutchinson, G.S (2007). *Sosialt arbeid i kommunen: samfunnsmandat og handlingsrom*, 1/66 s. Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN 978-82-05-30638-7 (154 sider)

361.3 Ko

Kokkinn, J. (2005). *Profesjonelt sosialt arbeid*, 318 s. (2. utg.). Oslo: Universitetsforl. ISBN 82-15-00739-2. (165 sider)
Kap. 3, 4, 5 og 6

361.301 I

Lundstøl, J. (2002). *I dannelsens tegn*, 210 s. Oslo: Gyldendal akademisk ISBN 82-05-30447-5.
Kap. 5: Fossetøl, Bjørg. Hva er det du kan da, sånn egentlig? s. 93-109 (href="http://www.hiof.no/neted/admin/6 sider)
Kap. 6: Nyhus, Anne. Å lære i dialogisk praksis. s. 110 - 130 (20 sider)

362.10685 Og

Sosial- og helsedirektoratet (2005) *-og bedre skal det bli!: nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i Sosial- og helsetjenesten*, 56 s. Oslo: Sosial- og helsedirektoratet (IS-1162) ISBN 978-82-8081-072-4
Kap. 3-6, s. 9-27 (16 sider)
www.shdir.no

658.31 Sk

Skau, G. M. (2005). *Gode fagfolk vokser: personlig kompetanse i arbeid med mennesker*, 168 s. (3. utg.). Oslo: Cappelen akademisk forl. ISBN 82-02-24340-8 (85 sider)
Kap. 1: Personlig utvikling og forandringsarbeid
Kap. 2: Møtet mellom mennesker
Kap. 3: Personlig kompetanse - del av vår profesjonalitet

361.32 So

Solheim, L. J. & B. Øvrelid (2001). *Samhandling i velferdsyrke*, 247 s. Bergen: Fagbokforl. ISBN 82-7674-445-1. (44 sider)
Kap. 5: Avvik og konformitet
Kap. 6: Klienten: aktør eller produkt?

HSSOS10407 Praksis 1: Sosialt arbeid i praksis (Vår 2009)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for helse og velferd

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne for bachelor i sosialt arbeid.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Bestått eksamen i emne HSBSV10208 Innføring i sosialpolitikk, jus, sosiologi og sosialantropologi (15 studiepoeng).

Undervisningssemester

Bachelor i sosialt arbeid: 2. semester (vår).

Innhold

I dette emnet skal studenten arbeide på et praksissted. Innholdet i emnet vil nødvendigvis være noe avhengig av hvilket praksissted studenten er på.

Generelt vil innholdet i emnet dreie seg om:

- Trening i flest mulig av praksisstedets arbeidsoppgaver gjennom aktiv deltakelse
- Rammene for praksisstedet

- Ulike brukergrupper, deres livssituasjon og karriereveier
- Etablere og stå i relasjon til brukere, kolleger og samarbeidspartnere
- Metodisk sosialt arbeid med brukere
- Profesjonell kompetanse
- Etisk refleksjon
- Ulike modeller og verktøy
- Ulike teoretiske perspektiver i sosialt arbeid
- Utvide teoretisk kunnskap knyttet til praksisstedets arbeid
- Ulike faggrupper som er representert på arbeidsstedet

Undervisnings- og læringsformer

- Studenten skal være tilstede på praksisstedet i min. 30 timer pr uke.
- 1 dag pr uke settes av til selvstudier, blant annet til arbeidet med praksisoppgave(r) og teori.
- Studenten har en praksisveileder på praksisstedet. Det kreves en forberedt veiledningstime pr uke i tillegg til fortløpende veiledning i ulike situasjoner.
- Studenten har også en skoleveileder ansatt på høgsolen. Skoleveileders ansvar er knyttet til godkjenning av skriftlige arbeidskrav og deltakelse i evaluering av studenten.
- Utover veiledning er læreformen i praksis at studenten i størst mulig grad, ut fra egen kompetanse, praksisstedets egenart og hvor langt i studiet studenten har kommet, deltar aktivt i praksisstedets oppgaver.

Ved oppstart av praksisperioden/emnet skal studenten, i samarbeid med praksisveileder, utarbeide en lærekontrakt med følgende fokusområder:

1. Praksisstedets mandat (mål, lover, organisering, tjenester og oppgaver)
2. Praksisstedets brukere (kjønn, alder, etnisitet, familiære forhold, forholdet til arbeidsmarkedet, utdanning, evt. annet)
3. Utvikle teoretisk kunnskap knyttet til praksisstedet (nevne minst tre områder)
4. Trening i ulike ferdigheter (arbeid i relasjoner, forvaltningsoppgaver) på ulike arenaer (som brukere, kolleger, samarbeidspartnere)
5. Trene på å knytte etisk refleksjon til handling og etisk teori

I arbeidet med lærekontrakten skal studenten konkretisere hvordan mål og innhold i emnet kan nås ved å beskrive hvilke mål studenten setter seg under hvert av fokusområdene, hvordan målene skal oppnås og hvorfor det er viktig å oppnå målene.

Praksis

7 uker veiledet praksis.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. Studentens praksisstudier/fungering i praksis: eget evalueringsskjema for evaluering av student i praksis. (Vurderes av praksisveileder og skoleveileder)
2. Fravær må være innenfor godkjente grenser. For fravær: se '[Utfyllende bestemmelser for bachelorutdanningene i barnevern, sosialt arbeid og vernepleie](#)'
3. Ukentlig veiledning med praksisveileder må være gjennomført
4. Skriftlig praksisnotat må godkjennes av skoleveileder: Notatet skal være på inntil 1000 ord.
Kravet om informert samtykke og lovens krav om personvern skal følges når studenten skriver notatet fra praksis. Arbeidskrav som ikke blir godkjent, kan omarbeides to omganger. Ikke innlevert arbeidskrav anses som ikke godkjent. Studenten har ikke anledning til å omarbeide arbeidskravet dersom det ikke er innlevert ved første innleveringstidspunkt.

Ved praksisstart får studenten opplyst frister for innlevering(er) av arbeidskrav.

Godkjente arbeidskrav er gyldig i ett semester. Alle arbeidskrav må gjennomføres og godkjennes samme semester. Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Praksisperioden vurderes til bestått/ikke bestått. For å få praksisperioden vurdert til bestått, må alle arbeidskrav være vurdert til godkjent. Dersom ett eller flere arbeidskrav ikke godkjennes, må emnet/praksisperioden gjennomføres på nytt.

Ved tvil om bestått praksisstudier inntreer egne rutiner, se 'Utfyllende bestemmelser for bachelorutdanningene i barnevern, sosialt arbeid og vernepleie'. Ved vurdering til 'ikke bestått', må alle arbeidskrav avlegges på nytt.

Litteratur

174 Ei

Eide, S. B. & B. Skorstad (2005). *Etikk: utfordring til ettertanke i sosialt arbeid*, 250 s. Oslo:

Gyldendal akademisk ISBN 978-82-05-34234-7

Kap 3, 4, 5, 6, 7, 9 og 10 (147 sider)

Totalt   147 s

HSSOS20107 Sosialt arbeid i velferdstjenestene (Høst 2009)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 20

Ansvarlig avdeling: Avdeling for helse og velferd

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne for bachelorstudiet i sosialt arbeid.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Bestått eksamen i følgende emner:

HSBSV10208 Innføring i sosialpolitikk, jus, sosiologi og sosialantropologi (15 studiepoeng)

HSFEL08 Innføring i profesjonell kommunikasjon, tverrprofesjonell samhandling og etikk (10 studiepoeng)

HSSOS10107 Sosionomen. Faget, yrket og samfunnet (10 studiepoeng)

HSSOS10307 Innføring i psykologi, Sosialt arbeid: teori og modeller (15 studiepoeng)

HSSOS10407 Praksis 1: Sosialt arbeid i praksis (10 studiepoeng)

Undervisningssemester

Bachelor i sosialt arbeid: 3. semester (høst).

Innhold

Emnet vil ta for seg:

- Forvaltningsregler
- Kartleggingsverktøy
- Individuell plan med bl.a. mål og tiltak
- Sosialtjenesteloven med rundskriv og forskrifter
- Saksbehandling
- Ulike saksdokumenter
- Faglig skjønnsutøvelse
- Styringssignaler og kvalitetsarbeid
- Arbeids- og velferdsforvaltningens rolle og mandat (NAV)
- Folketrygden, gjeldsrådgivning, introduksjonsprogram, kvalifiseringsprogram og Husbankordninger
- Arbeid med/blant fattige
- Sosialt arbeid med etniske minoriteter
- Nyere forskning knyttet til velferdstjenestene
- Ferdighetstrening med utgangspunkt i praksis
- Relasjonsarbeid og arbeidsallianse
- Samtalemodeller
- Analysemodeller for sosialt arbeid med etniske minoriteter
- Ethiske refleksjoner

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen er organisert i forelesninger, studentaktive seminarer, studentstyrt veiledet basisgruppeundervisning og ferdighetstrening i grupper samt bibliotekundervisning. Omfanget av ferdighetstrening vil bli nærmere beskrevet i undervisningsplanen.

- Gjennomført ferdighetstrening, bekreftes av den som er ansvarlig for ferdighetstreningen
- Hver student fører fortløpende logg over hvordan studenten har benyttet veiledningen i basisgruppa. Loggen må minimum inneholde en refleksjon knyttet til hver av de veilede basisgruppemøtene. Loggene bearbeides til en gruppelogg og innleveres i studentplattformen på en nærmere bestemt dato. Logg som er skrevet og innlevert bekreftes godkjent av basisgruppeveileder.
- Det er 7 timer obligatorisk basisgruppeveiledning i emnet.

Praksis

Det er ingen praksis i emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Gjennomført og godkjent skriftlig saksmappe knyttet til lov om sosiale tjenester. Medstudenter og emneansvarlig gir skriftlige tilbakemeldinger. Emneansvarlig har den endelige godkjenningen.
- Gjennomført og godkjent to seminarer. Medstudentvurdering og lærervurdering i seminaret. Seminarleder har den endelige vurderingen.
- Godkjent individuell skriftlig oppgave på inntil 1500 ord. Vurderes av medstudenter.
- Deltakelse i basisgruppeveiledning
- Innlevert veiledningslogg

- Gjennomført ferdighetstrening

Dersom studentene får ikke godkjent på ett eller flere av arbeidskravene: skriftlig saksbehandlermappe og to seminarer, vil studenten ha mulighet til å forbedre saksmappa gjennom to nye tilrettelagte forsøk, og et nytt forsøk på ikke godkjent seminar.

Arbeidskravene må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

4 timers individuell skriftlig eksamen. Ingen tillatte hjelpemidler. Emnet vurderes etter karakterskalaen A- F.

Interne sensorer.

Litteratur

Kilder med * lages det kompendium av, som selges til studentene.

* Kompendium om NAV på. Innholdet bestemmes nærmere studiestart. ca 120 s

361.32 As

Askeland, G. A. & O. Molven (2006). *Dokument i klientarbeid: journalar, sosialrapportar og saksframstillingar i sosialt arbeid*. (5. utg). Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN 978-82-05-35379-4.
(hele boka) 153 s.

361.322 De

DeJong, P & I.K. Berg (2005). *Løsningsskapende samtaler*, Oslo: Gyldendal Akademisk ISBN 82-05-33932-5
Kap. 1-11, s. 11-273, 262 s.

Helse- og omsorgsdepartementet (2004). *Forskrift om individuell plan etter helselovgivningen og sosialtjenesteloven*. Rundskriv I-17/2004, 6 s.
http://www.regjeringen.no/upload/kilde/hod/rus/2004/0006/ddd/word/234331-vedlegg_i-17-2004.doc

344.03 Kj

Kjønstad, A. & A. Syse (2008). *Velferdsrett I*. (4. utg). Oslo: Gyldendal akademisk ISBN 978-82-05-34225-5.
Kap. 3.3: Retten til arbeid s. 134-143
Kap. 3.4: Dagpenger under arbeidsløshet s. 144-157
Kap. 7.: Trygdeytelser på bakgrunn av barneomsorg og familiesituasjon s. 311-347
61 s

344.03 Kj

Kjønstad, A. & A. Syse (2008). *Velferdsrett II: Barnevern og sosiale tjenester*. (3. utg). Oslo: Gyldendal akademisk ISBN 978-82-05-34911-7.
Kap. 4: Taushetsplikt og opplysningsplikt s. 139-168 (27 sider)
Kap. 9: Utlendingsrett og integreringsstøtte s. 345-385 (40 sider)
69 s.

342.08 Lo

Kommunal- og regionaldepartementet (2005). *Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)*, 139 s. Oslo: Departementet. (Rundskriv H-20/05), (76 sider)
Del I: Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere
Del II: Merknader og veiledende retningslinjer til loven
s.10-16 og 21-85. 68 s
http://www.regjeringen.no/upload/kilde/krd/rus/2005/0027/ddd/pdfv/246392-rundskriv_h20-05.pdf

361.3 Sh

Shulman, L. (2003). *Kunsten å hjelpe: bind 1: individer og familien*. Oslo: Gyldendal Akademisk ISBN 978-82-05-30258-7
Kap. 1-5: s. 23-320, 298 s.

362.84 Sk

Skytte, M. (2008). *Etniske minoritetsfamilier og sosialt arbeid*. (2. utg.) Oslo: Gyldendal akademisk ISBN 978-82-05-38368-5.
Kap. 2: Det kulturelle aspektet s. 62-95 (34 sider)
Kap. 4: Eksil og integrasjon s. 128-151 (24 sider)
58 s.

362.582 So

Solstad, A. (2006). *Pengene og livet: økonomisk rådgivning i sosialt arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget. ISBN 978-82-15-00921-6
(hele boka). 175 s.

362.10685 Og

Sosial- og helsedirektoratet. (2007). *-og bedre skal det bli!: hvordan kommer vi fra visjoner til handling?: praksisfeltets anbefalinger for å oppnå god kvalitet på tjenestene i sosial- og helsetjenesten*, 54 s. Oslo: Sosial- og helsedirektoratet (Veileder IS-1502)
Kap. 3 og 4: s. 22-33. 10 s.

353.6 Sa

Sosial- og helsedirektoratet (2006). *Saksbehandling og dokumentasjon for pleie- og omsorgstjenester: veileder*. Oslo: Sosial- og helsedirektoratet ISBN 82-8081-022-6 (IS-1040)

s. 25-63, 38 s.

http://www.helsedirektoratet.no/vp/multimedia/archive/00008/IS-1040_8084a.pdf

344.03 So

Sosialtjenesteloven kapittel 5 (2001). 54 s. Oslo: Departementet. (Rundskriv I-34/2001) (hele)

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/aid/dok/rundskriv/2001/i-342001-sosialtjenesteloven-kapittel-5.html?id=108835>

38 s.

362.58 St

Stolanowski, P.-A. & K.G. Tvetene (2005). *Har vi råd, mamma?: om inntektssikring og fattigdom*. Oslo: Cappelen akademisk forlag ISBN 82-02-25037-4

Fattigdom s. 43-73, 30 s.

361.32 Te

Terum, L. I. (2003). *Portvakt i velferdsstaten: om skjønn og beslutninger i sosialt arbeid*. Oslo: Kommuneforlaget ISBN 82-446-0856-0.

Kap. 1: Sosialt arbeid som forvaltningsarbeid s. 17-21

Kap. 6: Skjønnsutøvelse s. 113-132

Kap. 7: Skjønn, fag og verdier s. 133-145

Kap. 8: Sikre skjønnet s. 146-155

Kap. 9: Begrense skjønnet s. 156-167

Kap. 10: Sosialarbeideren som portvakt s. 168-176

362.582 Ve

Veileder i økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning: fra KF sosial i KF infoserie (2006). Oslo: Kommuneforlaget ISBN 987-82-446-1181-7; 978-82-446-1181-7.

Kap. 1: Økonomisk rådgivning - generelt s. 5-16

Kap. 2: Metode s. 17-24

Kap. 3: Kartleggings- og dokumentasjonsfasen s. 25-31

Kap. 6: Gjeld og gjeldsproblemer s. 53-62

Kap. 7: Tunge gjeldsproblemer s. 63-84

Samlet antall sider: ca 1500 sider

Lover som det forventes kunnskap om

Arbeids- og velferdsforvaltningsloven

Forvaltningsloven

Folketrygdloven

Gjeldsordningsloven

Introduksjonsloven

Sosialtjenesteloven (særlig kap. 1, 3, 4, og 5)

Forslag til ny lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen.

Annen relevant litteratur

362.57 Ar

Arbeids- og inkluderingsdepartementet (2006). *Handlingsplan mot fattigdom: vedlegg til St.prp. nr. 1 (2006-2007) - statsbudsjettet 2007*, 24 s. Oslo: Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

www.regjeringen.no

305.8 Ar

Arbeids- og inkluderingsdepartementet (2007). *Handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen og mål for inkludering: vedlegg til St.prp. nr. 1 (2007-2008) - statsbudsjettet 2008* 55 s. Oslo: Arbeids- og inkluderingsdepartementet. www.regjeringen.no

363.5 De

Hansen, I.L.S. et al. (2008). *Det er jo ingen som sulter her, men... : kommunale strategier i arbeidet med å forebygge og bekjempe fattigdom*, 102 s. Oslo: FAFO ISBN 978-82-7422-627-2

HSSOS20207 Praksis 2: Sosialt arbeid i praksis (Høst 2009)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 10

Ansvarlig avdeling: Avdeling for helse og velferd

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne for bachelorstudiet i sosialt arbeid.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Bestått eksamen i følgende emner:

HSBSV10208 Innføring i sosialpolitikk, jus, sosiologi og sosialantropologi (15 studiepoeng)

HSFEL08 Innføring i profesjonell kommunikasjon, tverrprofesjonell samhandling og etikk (10 studiepoeng)

HSSOS10107 Sosionomen. Faget, yrket og samfunnet (10 studiepoeng)

HSSOS10307 Innføring i psykologi, Sosialt arbeid: teori og modeller (15 studiepoeng)

HSSOS10407 Praksis 1: Sosialt arbeid i praksis (10 studiepoeng)

Undervisningssemester

3. semester (høst).

Innhold

Studentene er utplassert ved ulike praksissteder og innholdet i emnet vil være noe avhengig av praksisstedet studenten er ved.

Generelt vil innholdet i emnet dreie seg om:

- Trening i flest mulig av praksisstedets arbeidsoppgaver gjennom aktiv deltakelse
- Rammene for praksisstedet
- Ulike brukergrupper, deres livssituasjon og karriereveier
- Etablere og stå i relasjon til brukere, kolleger og samarbeidspartnere
- Metodisk sosialt arbeid med brukere
- Profesjonell kompetanse
- Etisk refleksjon
- Ulike modeller og verktøy
- Ulike teoretiske perspektiver i sosialt arbeid
- Utvide teoretisk kunnskap knyttet til praksisstedets arbeid
- Ulike faggrupper som er representert på praksisstedet

Undervisnings- og læringsformer

- Studenten skal være tilstede på praksisstedet minimum 30 timer pr. uke. For fravær: se reglene i studieplanen.
- 1 dag pr. uke settes av til selvstudier, bl.a. til arbeid med praksisoppgave(r) og teori
- Studenten har en praksisveileder på praksisstedet. Det kreves en forberedt veiledningstime pr. uke i tillegg til fortløpende veiledning i ulike situasjoner
- Studenten har også en av høgskolens ansatte som skoleveileder. Skoleveileders ansvar er knyttet til godkjenning av skriftlige arbeider og deltakelse i evaluering av studenten
- Utover veiledning er læreformen i praksis at studenten i størst mulig grad, ut fra egen kompetanse, praksisstedets egenart og hvor langt studenten har kommet i studiet, deltar aktivt i praksisstedet oppgaver

Ved oppstart av praksisperioden/emnet skal studenten, i samarbeid med praksisveileder, utarbeide en lærekontrakt med følgende fokusområder:

1. Praksisstedet mandat (mål, lover, organisering, tjenester og oppgaver)
2. Praksisstedets brukere (kjønn, alder, etnisitet, familære forhold, forholdet til arbeidsmarkedet, utdanning)
3. Utvikle teoretisk kunnskap knyttet til praksisstedet (nevne minst tre områder)
4. Trening i ulike ferdigheter (arbeid i relasjoner, forvaltningsoppgaver) på ulike arenaer (som brukere, kolleger, samarbeidspartnere)
5. Trene på å knytte etisk refleksjon til handling og etisk teori.

I arbeidet med lærekontrakten skal studenten konkretisere hvordan mål og innhold i inneværende emne kan nås ved å beskrive hvilke mål studenten setter seg under hvert fokusområde, hvordan målene skal oppnås og hvorfor det er viktig å oppnå målene.

Praksis

8 uker veiledet praksis.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Arbeidskrav som må være vurdert til godkjent for å få praksisperioden bestått, er følgende:

1. Fravær må være innenfor godkjente grenser, se studieplanen
2. Ukentlig veiledning med praksisveileder må være gjennomført
3. Studentens praksisstudier /fungering i praksis: eget evalueringsskjema for evaluering av student i praksis(vurderes av praksisveileder og skoleveileder).
4. Praksisoppgaven må være vurdert til godkjent. Skriftlig oppgave på inntil 2000 ord. Oppgaven skal ta utgangspunkt i en sak som han/hun arbeider med på praksisstedet. Oppgaven vurderes av skoleveileder

Kravet om informert samtykke og lovens krav om personvern skal følges når studenten skriver notatet fra praksis. Arbeidskrav som ikke blir godkjent, kan omarbeides to omganger. Ikke innlevert arbeidskrav anses som ikke godkjent. Studenten har ikke anledning til å omarbeide arbeidskravet dersom det ikke er innlevert ved første innleveringstidspunkt.

Ved praksisstart får studenten opplyst frister for innlevering(er) av skriftlige arbeidskrav.

Alle arbeidskrav må gjennomføres og godkjennes samme semester. Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Praksisperioden vurderes til Bestått/ikke bestått. For å få praksisperioden vurdert til bestått, må alle arbeidskrav være vurdert til godkjent. Ved vurdering til 'ikke bestått', må alle arbeidskrav gjennomføres og godkjennes på nytt.

Ved tvil om bestått praksisstudier inntreer egne rutiner, 'Utfyllende bestemmelser for bachelorutdanningene i barnevern, sosialt arbeid og vernepleie'.

Litteratur

361.3 Sk

Skau, G. M. (2003). *Mellom makt og hjelp: om det flertydige forholdet mellom klient og hjelper*. (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget ISBN 82-15-00381-8. (165 sider)

Hele boka, 165 s

HSBSO20308 Psykisk helse, barnevern og familiearbeid (Vår 2010)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 30

Ansvarlig avdeling: Fakultet for helse, velferd og organisasjon

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne for bachelor i sosialt arbeid og bachelor i barnevern.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

For studenter som tar **bachelorstudiet i sosialt arbeid** er forkunnskapskrav til emnet bestått eksamen i følgende emner:

HSBSV10208 Innføring i sosialpolitikk, jus, sosiologi og sosialantropologi (15 studiepoeng)

HSFEL08 Innføring i profesjonell kommunikasjon, tverrprofesjonell samhandling og etikk (10 studiepoeng)

HSSOS10107 Sosionomen. Faget, yrket og samfunnet (10 studiepoeng)

HSSOS10307 Innføring i psykologi, Sosialt arbeid: teori og modeller (15 studiepoeng)

HSSOS10407 Praksis 1: Sosialt arbeid i praksis (10 studiepoeng)

For studenter som tar **bachelorstudiet i barnevern** er forkunnskapskrav til emnet bestått eksamen i følgende emner:

HSBSV10208 Innføring i sosialpolitikk, jus, sosiologi og sosialantropologi (15 studiepoeng)

HSBVP10107 Barnevernspedagogen, faget og yrket (10 studiepoeng)

HSFEL08 Innføring i profesjonell kommunikasjon, tverrprofesjonell samhandling og etikk (10 studiepoeng)

HSBVP10307 Innføring i psykologi og innføring i miljøarbeid (15 studiepoeng)

HSBVP10407 Praksis 1: Sosialpedagogikk i praksis (10 studiepoeng)

Undervisningssemester

For begge bachelorstudiene: 4 semester (vår).

Innhold

Emnet er en innføring i psykisk helsearbeid og ulike livsbelastninger og barnevernsfaglig arbeid. Emnet vil både gi kunnskaper om, men legger også opp til seminarer og øvingssituasjoner hvor studentene skal tilegne seg praktisk anvendelse av kunnskapen. Undervisningen starter med en innføring i ulike sentrale styringsdokumenter relatert til tilbudet til de brukergrupper emnet omfatter. Videre vil det gis undervisning i helsetilbudets oppbygging til personer med rusproblemer og/eller og psykiske lidelser. Det vil videre undervises i praktisk lovanvendelse og saksbehandling i forhold til vedtak etter barnevernloven. Studentene vil få en innføring i ulike metoder som benyttes som tilbud for barn, ungdom og familier som har behov for hjelp.

Temaer som vil bli behandlet:

- Psykiske lidelser/sykdommer
- Ulike utviklingsforstyrrelser
- Rus - dobbeldiagnoser, ungdom og rus
- Sorg- og kriseteori
- Seksualitet - seksuelle avvik og reaksjoner etter seksuelle overgrep
- Pediatri
- Vold som samfunnsproblem, reaksjoner etter vold mot barn og kvinner
- Mobbing
- Mestring og resilienceforskning
- Praktisk barnevernsarbeid
- Undersøkelse og omsorgsvurderinger
- Oppfølging av tiltak
- Tverrfaglig arbeid
- Makt-konflikt
- Ansvarsgruppe møter og bruk av nettverk
- Forvaltningsretten som grunnlag for saksbehandling i barnevernssaker
- Undersøkelse og dokumentasjon i barnevernssaker
- Saksforberedelse for fylkesnemnd
- Saksbehandling/prosedyre i fylkesnemnd
- Forholdet mellom frivillige hjelpetiltak og tvangstiltak i barnevernsloven
- Barn og unges rettsstilling i forhold til menneskerettigheter og konvensjoner

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen er organisert i forelesninger, studentaktive seminarer, studentstyrt basisgruppeundervisning og ferdighetstrening i grupper samt bibliotekundervisning.

Studentene skal i løpet av emnet arbeide med 6 oppgaver, 4 individuelle oppgaver på maks 2000 ord og 2 oppgaver i gruppe på maks 3000 ord. Oppgavene leveres i Blackboard til fastsatte datoer. Veiledning og feedback gis både i basisgruppene, skriftlig i Blackboard og i seminarer.

Blackboard brukes i undervisningen og det forutsettes at studentene er aktive brukere av læringsplattformen.

Det er 12 timer obligatorisk basisgruppeveiledning i emnet. Studentene skriver en veiledningslogg i gruppe som leveres i Blackboard innen en gitt frist.

Praksis

Det er ingen praksis i emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Følgende arbeidskrav må være vurdert til godkjent etter nærmere beskrevne kriterier for å kunne fremstille seg til eksamen:

1. Alle innleveringer må være levert til fastsatt dato
2. Studenten skal ha en komplett læringsmappe (6 oppgaver) 14 dager før eksamen
3. Ferdighetstrening
4. Veiledningsloggen må være levert til fastsatt tid
5. Deltakelse i basisgruppeveiledning

Se [Utfyllende bestemmelser til eksamensforskriften](#) for nærmere bestemmelser vedrørende arbeidskrav.

Eksamen

Muntlig individuell eksamen (ca. 40 minutter).

Ved muntlig eksamen taes det utgangspunkt i to av oppgavene i læringsmappa. Høgskolen velger oppgavene. De innleverte skriftlige oppgavene vurderes ikke. Det er den muntlige presentasjonen og prestasjonen som vurderes med bokstavkarakterer A - F.

Den muntlige eksamen skal dokumentere at studenten:

- (a) har og kan anvende kunnskaper om problemområder som kjennetegner ulike klient-/brukergrupper som profesjonen arbeider med, og
- (b) kan redegjøre for og beskrive sentrale arbeidsmetoder/prosedyrer/tiltak som profesjonen anvender i forhold til disse gruppene, og
- (c) kan vurdere og begrunne hvordan man går fram i det systematiske arbeidet for å utvikle og tilrettelegge tiltak, samt hvordan man arbeider direkte med den enkelte klient/bruker/tjenestemottaker, basert på (a) og (b).

Interne og eksterne sensorer.

Litteratur

361.32 As

Askeland, G. A. & O. Molven (2006). *Dokument i klientarbeid: journalar, sosialrapportar og saksframstillingar i sosialt arbeid*, 209 s. (5. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk ISBN 978-82-05-35379-4
(150 sider)

362.73 Ba

Backe-Hansen, E. (2003). *Barn utenfor hjemmet: flytting i barnevernets regi*, 261 s. Oslo: Gyldendal akademisk ISBN 82-05-30174-3. (91 sider)
Kap. 4-7 og Kap. 9

362.7 Ba

Backe-Hansen, E. (2004). *God nok omsorg: riktige beslutninger i barnevernet*, 266 s. Oslo: Kommuneforlaget ISBN 82-446-0912-5
(230 sider)

362.7 Bu

Bunkholdt, V. & M. Sandbæk (2008). *Praktisk barnevernsarbeid*, 352 s. (5. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk ISBN 978-82-05-38345-6. (152 sider)
Kap. 2-9

362.29 Fe

Fekjær, H. O. (2004). *Rus: bruk, motiver, skader, behandling, forebygging, historie*, 382 s. (2. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk. ISBN 978-82-05-33869-2

616.89022 Gr

Grøholt, B. I. Garløv & H. Sommerschild (2008). *Lærebok i barnepsykiatri*, 499 s. (4. utg.). Oslo: Universitetsforl. ISBN 978-82-15-01355-8. (41 sider)
Kap. 2: (Del av kapittelet) Familieperspektivet s. 77-83
Kap. 12: Tics og Tourettes syndrom
Kap. 13: Forstyrret vekst og søvn hos barn
Kap. 14: Spiseforstyrrelser
Kap. 15: Somatoforme tilstander
Kap. 17: Psykiske lidelser ved kroniske somatiske lidelser
Kap. 18: Spesifikke utviklingsforstyrrelser

362.88 Is

Isdal, Per (2000). *Meningen med volden*, 294 s. Oslo: Kommuneforlaget. ISBN 82-446-0571-5

362.2913 Så

Killén, K. & M. Olofsson (2003). *Det sårbare barnet: barn, foreldre og rusmiddelproblemer*. Oslo: Kommuneforlaget ISBN 82-446-0883-8. (170 sider) Hele boka

362.76 Ki

Killén, K. (2004). *Sveket: omsorgssvikt er alles ansvar*. (3. utg.). Oslo: Kommuneforlaget. ISBN 82-446-0881-1. (160 sider)
Kap. 2: Hva er omsorgssvikt?
Kap. 3: Vårt forhold til omsorgssvikt
Kap. 4: Teoretisk grunnlag og arbeidsmodell
Kap. 5: Barnet i omsorgssviktsituasjoner
Kap. 6: Foreldre i omsorgssviktsituasjoner

344.03 Kj

Kjønstad, A. & A. Syse (2008). *Velferdsrett I*. (4. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk ISBN 978-82-05-34909-4.
Kap. 10.8: Tvangshjemler overfor rusmisbrukere etter sosialtjenesteloven, s. 494-503

362.7 Kl

Klebeck, J. & T. Ogden (2003). *Nettverk og økologi: Problemløsende arbeid med barn og unge*. (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget ISBN 82-15-112-6. (136 sider)
Kap. 1: Barnas utvikling - reiseruter og veikryss
Kap. 2: Teorier om sosiale systemer: sosialøkologi, sosial nettverksteori og systemteori
Kap. 3: Fra teori til praksis

362.76 Kv

Kvello, Ø. (2007). *Utredning av atferdsvansker, omsorgssvikt og mishandling*, 455 s. Oslo: Universitetsforlaget ISBN 978-82-15-00923-0

158.1 Le

Leira, H. K. (2003). *Det gode nærvær: kulturens psykologiske betydning*, Bergen: Fagbokforl. ISBN 82-7674-909-7. (58 sider)

Del III: Fra tabuisert traume til anerkjennelse og erkjennelse

346.017 Li

Lindboe, K. (2008). *Barnevernrett*. (5. utg.). Oslo: Universitetsforlaget ISBN 978-82-15-01332-9.

Kap. 10, 11, 12, 13, 22, 23 24, 25 (83 sider)

Sosialt arbeid har i itllegg kap. 6, 7 og 9.

616.89 Pe

Løkke, J. A. B. Karlsson & S. Haugsgjerd (2009). *Perspektiver på psykisk lidelse: å forstå, beskrive og behandle*, 374 s. (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk ISBN 82-05-29914-5.

Kap. 2: Fra filosofi til fagteori i psykisk helsevern s. 31-64

362.7 Ny

Nygren, P (1997). *Profesjonelt barnevern som barneomsorg: fra teori til verktøy*, (2. utg.). Oslo: Ad notam Gyldendal ISBN 82-417-0789-4. (71 sider)

Kap. 5: Barnevern som barneomsorg

Kap. 6: Fire ideologiske prinsipper

Kap. 16: En modell for ansvarsgruppearbeid

Kap. 17: Barnevernspaglig diagnostikk og utredningsarbeid

362.29083 Pe

Pedersen, W. (2006). *Bittersøtt: ungdom, sosialisering, rusmidler*. (2. utg.) Oslo: Universitetsforl. ISBN 978-82-15-01057-1. s. 9-120 (111 sider)

616.89 Sn

Snoek, J. E. & K. Engedal (2008). *Psykometri: kunnskap, forståelse, utfordringer*. (3. utg.). Oslo: Akribe ISBN 978-82-7950-131-2. (112 sider)

Kap. 1-9

362.76 Se

Sosial- og helsedirektoratet & Barne- og familiedepartementet (2003). *Seksuelle overgrep mot barn: en veileder for hjelpeapparatet*, 62 s. Oslo: Sosial- og helsedirektoratet i samarbeid med Barne- og familiedepartementet ISBN 82-8081-028-5. (IS-1060) (62 sider)

<http://www.helsedirektoratet.no>

155.4136 Øv

Øvreeide, H. (2009). *Samtaler med barn: metodiske samtaler med barn i vanskelige livssituasjoner*, (3. utg.). Kristiansand: Høyskoleforlaget ISBN 978-82-7634-583-4; (150 sider)

362.7 Ti

Tiltaksplaner og omsorgsplaner i barneverntjenesten: en veileder

Veileder / Barne- og likestillingsdepartementet (2006)

Oslo: Barne- og likestillingsdepartementet, 58 s.

362.7Ru

Rutinehåndbok for barneverntjenesten i kommunene

Rutinehåndbok / Barne- og likestillingsdepartementet (2006)

Oslo: Barne- og likestillingsdepartementet 106 s. ill

Aktuelle dokumenter

NOU 2000:12

Befring, E. (21). *Barnevernet i Norge: tilstandsvurderinger, nye perspektiver og forslag til reformer*, 265 s. Oslo: Statens forvaltningstjeneste, Informasjonsforvaltning (NOU 21:12) ISBN 82-583-0523-9. (31 sider)

DEL III: Barnevernet som forvaltningssystem

Kap. 8: Beslutningsprosesser i barnevernet

Kap. 9: Barnevernets samhandling med barn og familier

www.regjeringen.no

362.2918 Be

Helsedepartementet (2004). *Bedre behandlingstilbud til rusmiddelmisbrukere: perspektiver og strategier*, 56 s. Oslo: Helsedepartementet. (56 sider)
(Strateginotat)

www.regjeringen.no

344.0446 He

Helsedepartementet (2004). *Rusreformen: pasientrettigheter og endringer i spesialhelsetjenesteloven*, 31 s. Oslo: Helsedepartementet. Rundskriv I-8/2004
(36 sider)

www.regjeringen.no

362.29 Re

Regjeringen & Arbeids- og sosialdepartementet (2005). *Regjeringens handlingsplan mot rusmiddelproblemer 2006-2008*, 16 s. Oslo: Arbeids- og sosialdepartementet. (16 sider)

www.regjeringen.no

344.03 So

Sosialdepartementet (1992). *Lov om sosiale tjenester mv*, 248 s. Oslo: Sosialdepartementet
(Rundskriv I-1/93)

Kap. 6

HSSOS30108 Sosialt arbeid i spenningsfeltet mellom individ og samfunn (Høst 2010)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 30

Ansvarlig avdeling: Avdeling for helse og velferd

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne for bachelorstudiet i sosialt arbeid.

Tema B gjennomføres med felles undervisning og med tverrfaglige grupper (Bachelorstudiene i bioingeniørfag, barnevern, sosialt arbeid, sykepleie, heltid og vernepleie, heltid).

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Bestått eksamen i emne HSSOS20308 Psykisk helse, barnevern og familiearbeid (30 studiepoeng).

Undervisningssemester

Bachelor i sosialt arbeid: 5. semester (høst).

Innhold

Tema A:

1. Profesjonenes rolle og oppdrag i samfunnet
2. Sosioøkonomiske forhold. Selvpåfyllende profetier, samfunnsendringer
3. Makt i kraft av rolle, profesjon og systemmakt. Makt, avmakt og motmakt i arbeidslivet. Makt, avmakt og motmakt i brukermedvirkning/brukerinvolvering. Brukererfaringenes konsekvenser for organisering av tjenestetilbud og profesjonell tjenesteutøvelse
4. Fordeler og ulemper ved bruk av ulike beslutningsmodeller
5. Samhandling i institusjoner, roller, relasjoner, struktur, kultur og nettverk
6. Anvende yrkesetikken og elementene i Nasjonal kvalitetsstrategi
7. Identifisere og diskutere ulike dilemmaer som oppstår i et flerkulturelt samfunn i forhold til identitetspolitikk, sosial integrasjon, inkludering og deltagelse.
8. Ulike kriminologiske forklaringer
9. Forsknings konsekvenser for styringssignaler og brukergrupper
10. Politiske styringssignaler og politiske prioriteringer; Nasjonalbudsjett, statsbudsjett, styringshjulet, St. meldinger, NOUer, lover, forskrifter, retningslinjer, veiledere, kommuneplaner og budsjetter. Økonomiske overføringer fra staten, egenandeler skatter og avgifter. Organisering, planlegging og finansiering. Sosialøkonomi. Kommuneloven, plan- og bygningsloven, forvaltningsloven, særlovene, antidiskrimineringsloven
11. Rutiner, generell saksbehandling og tjenestevei
12. Institusjon som hjem og arbeidsplass
13. Politiske prioriteringers påvirkning på tjenesteytingen og de konsekvensene dette får for brukere
14. Kvalitetssikring, kvalitetsutvikling, dokumentasjon og brukerinvolvering
15. Profesjonenes faglige forpliktelser
16. Ulike organisasjonsmodeller og reformer i ny offentlig styring
17. EU, Europarådet, WHO, Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd, FN etc.
18. Prosjektorganisering
19. Ferdighetstrening i ledelse av prosesser i arbeidet med prosjektarbeidet
20. Samfunnsarbeid som tilnærming i sosialt arbeid
21. Levekårsindikatorer som lønn og materielle goder, boforhold, arbeidsforhold, helse, sysselsetting, sosial kontakt, sikkerhet, fritidsbruk
22. Gruppearbeid som en del av sosionomens kunnskaper og ferdigheter, og kjennetegn ved gruppeprosesser
23. Dialogbasert undervisning/ferdighetstrening
24. Menneskerettigheter med spesiell vekt på yringsfrihet
25. Sosialarbeiderens mandat på samfunnsnivå, institusjonsnivå og yrkesspesifikt nivå (herunder yrkesetikken og faget sosialt arbeid)

Tema B:

- Forskningsprosessen
- Vitenskapsteori
- Forskning i et etisk perspektiv
- Design og validitet
- Datainnsamling
- Bearbeide data
- Litteratursøk

Undervisnings- og læringsformer

Tema A:

I dette emnet er undervisningen organisert både som profesjonsspesifikk undervisning for sosionomutdanningen og som felles undervisning for bachelorstudenten ved helse-og sosialfag.

De 3 første ukene av emnet er profesjonsspesifikke, de tre neste ukene er felles for bachelorstudentene i barnevern, sosialt arbeid, vernepleie - (heltid), sykepleie (heltid) og bioingeniør. De neste 5 ukene er det felles undervisning med bachelorstudentene i barnevern og vernepleie (heltid). De siste 6 ukene er profesjonsspesifikke for sosialt arbeid.

Temaene vil bli lagt opp med forelesninger, seminarer og mye gruppearbeid.

Veiledning vil bli gitt i seminarer.

Tema B:

Egenstudier. Arbeid i basisgruppe. Seminarer. Veiledning. Forelesninger. Gjennomføring av prosjektarbeid basert på egne innsamlede data. Framlegg i seminargruppe.

Praksis

Det er ingen praksis i emnet.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Tema A:

Fellesdel av emnet:

- Gruppeoppgave på 2500 ord. Innlevering og skriftlig tilbakemelding i Fronter.
- To oppgaver i gruppe med presentasjon og tilbakemelding fra opponentgruppe og seminarledere i seminar

Profesjonsspesifikk del av emnet:

- Individuelt notat på 750 ord
- Prosjektrapport i gruppe, maks 5000 ord

Arbeidskravene må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen. Ved ikke godkjent kan arbeidskravene omarbeides 1 gang.

Tema B:

- Gjennomføring av prosjektarbeid basert på egne innsamlede data som legges fram i seminargruppe. Vurderes til godkjent/ikke godkjent. Godkjent framlegg forutsetter tilstedeværelse i seminaret. Ved "ikke godkjent" er det anledning til å avlegge presentasjonen på nytt en gang.
- Prosjektrapport på maks 2000 ord. Rapporten kan omarbeides én gang.
- Deltakelse i basisgruppeveiledning.

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Hjemmeeksamen over 4 dager. Skriftlig gruppeoppgave på maks 3000 ord som skal leveres til fastsatt tid.

Det benyttes bokstavkarakterer (A-F).

Høgskolen setter sammen gruppene til eksamen. Hver gruppe består av 2-3 studenter. Interne sensorer.

Evaluerings av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- Skriftlig sluttevaluering
- Referansegruppe
- Resultatene behandles i studieretningsmøte og på kulletts time

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 25.06.2010, det kan forekomme endringer i litteraturlista før studiestart.

Tema A:

305.8 Br

Brochmann, G (2002). "Velferdsstat, integrasjon og majoritetens legitimitet" i Brochmann, G, Borchgrevink, T og J. Rogstad (red), Sand i maskineriet. Makt og demokrati i det flerkulturelle Norge. Oslo: Gyldendal Akademisk (s. 27 - 55)

(28 sider)

Dybvik, K. A. og G. V. Hansen (2009) *Betydningen av tilrettelagt arbeid for funksjonshemmedes tilfredshet med deres dagligliv i forhold til andre livskvalitetsområder*. SOR-rapport nr 2 2009 s 8-25

<http://www.samordningsradet.no>

(17 sider)

Evensen, Ø. (2009) *Ikke-vestlig minoritetsungdom og kriminalitet*. Tidsskrift for ungdomsforskning, nr 2 2009, s 63-89. (26 sider).

364 Kr

Finstad, L. og C. Høigård (red.) *Kriminologi* (2007) Pax. Oslo 336s

Kap. 1: "Hva er kriminologi?". Cecilie Høigård. s. 13

Kap. 5: "Sosial kontroll". Nils Christie. s. 91-98.

Kap. 6: "Kjønn og kriminalitet". Berit Vegheim. s. 99-115.

Kap. 11: "Vold". Hedda Giertsen. s. 178-198 (56s)

362.16 Ga

Garsjø, O. (2008). *Institusjonssosiologi, -perspektiver på helse- og omsorgsinstitusjoner*, Oslo: Gyldendal Akademisk, 224 s

Kap. 1-5: s. 18-88

Kap. 6: s. 90 - 101

Kap.8: s. 115-141

Kap. 13: s. 115-141

Kap. 14-16: s. 177-224 (196 sider)

361.65 Ma

Kapittel i bok

Hatland, A. (2003). *Skjønn i gammel og nysosialpolitikk*.

I: Benum, E. et al. (red.), Den mangfoldige velferden. S. 227-237. (11 sider)

361.6 Ha

Haug, E. & K. M. Paulsen (2006). *Mellom fag, forvaltning og politikk i helse- og sosialtjenesten*. Oslo: Universitetsforlaget ISBN 82-15-00919-0. (160 sider)

Innledning + kapittel 1- 4 og kapittel 6 (56 sider)

361.3 So

Kapittel i bok

Haugland, R. (2001). *Det profesjonelle medmenneske på Utvær*.

I: Tronvoll, I. M. & E. Marthinsen (red.), Sosialt arbeid - refleksjoner og nyere forskning. Trondheim. Tapir Akademisk forlag s. 185-197. (12 sider)

365.66 Hj

Hjelmeland, I. (2007). *Miljøterapi i forvaringsanstalter: en kvalitativ empirisk analyse av miljøterapeuters erfaringer med miljøterapi i forvaringsanstalter*. Oslo: HIO. (100 sider)

HIO. (100 sider)

362.10685 Hv

Hvordan holde orden i eget hus: internkontroll i Sosial- og helsetjenesten (2004)

34 s. Oslo: Sosial- og helsedirektoratet ISBN 82-8081-043-9 (IS-1183)

www.shdir.no

Ife, Jim. 1999. Rethinking Social Work. Towards critical practice. South

Melbourne: Longman. Competing discourses of human services. Kap. 2, s.

39-61, 22 s.*

658.4 Ir

Irgens, E. J. (2007). *Profesjon og organisasjon: å arbeide som profesjonsutdannet*, 237. Bergen Fagbokforlaget 978-82-450-0528-8 224s

Del 1: Å lede seg selv s. 13 - 90

Del 3: Å arbeide i en organisert virksomhet s. 149 - 221 (149s)

NOU 2003:19

Makt og demokrati: sluttrapport fra Makt- og demokratiutredningen (2003), 100 s. Oslo: Statens forvaltningstjeneste, Informasjonsforvaltning (NOU 2003:19)

ISBN 82-583-0719-3

www.regjeringen.no

362.10685 Og

- og bedre skal det bli! : nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i Sosial- og helsetjenesten (2005)

49 s. Oslo: Sosial- og helsedirektoratet 978-82-8081-072-4 (IS-1162)

www.shdir.no

362.10685 Og

Hvordan kommer vi fra visjoner til handling? Og bedre skal det bli! Praksisfeltets anbefalinger for å oppnå god kvalitet på tjenestene i sosial- og

helsetjenesten (2007) 56 s. Oslo: Sosial- og helsedirektoratet 978-82-8081-096-0 (IS-1162)

www.shdir.no

..og bedre skal det bli, ved å involvere brukerne og gi dem innflytelse (2008). "Metode for kvalitetsforbedring" 68 s. Oslo: Kunnskapssenteret.

www.kunnskapssenteret.no

361.3 Du
Repstad, P. (red) (2004). *Dugnadsånd og forsvarsverker: Tverretattlig samarbeid i teori og praksis*. (2. utg.) Oslo: Universitetsforlaget. Kap 1 og 2 (s 19-112) (93s)

361.65 Rø
Rønning, R. & L. J. Solheim (1998). *Hjelp på egne premisser?: om brukervedvirkning i velferdssektoren*, 181 s. Oslo: Universitetsforlaget ISBN 82-00-12710-9. (79 sider)
Kap. 5: Hjelpeapparatet som et trehodet troll s. 94-123
Kap. 6: Brukervedvirkning som politisk krav s. 124-149
Kap. 7: Brukeren i sentrum s. 150-167
Kap. 8: Vil vi ha brukervedvirkning? s. 168-173

362.3 Se
Selboe, A., L. Bollingmo & K. E. Ellingsen (2005). *Selvbestemmelse for tjenestenytere*, 200 s. Oslo: Gyldendal akademisk ISBN 82-05-34274-1 Kapittel 3: Tjenesteyting i velferdsstaten - omsorg, interaksjon og meningsdannelse s. 72 - 99 (27 sider)

361.32 So
Solheim, L. J. & B. Øvrelid (2001). *Samhandling i velferdsyrke*, 247 s. Bergen: Fagbokforlaget ISBN 82-7674-445-1. (48 sider)
Kap. 6: Klienten: aktør eller produkt? s. 107-129
Kap. 7: Makt og medverknad s. 131-155

338.6 Ra
Ramsdal, H. og E. J. Skorstad (2004): *Privatisering fra innsiden, om sammensmeltning av offentlig og privat organisering*. Fagbokforlaget. Bergen.
Kap. 1: Mot et nytt arbeidsliv s. 13 - 29
Kap. 2: Modernisering av offentlig sektor s. 31 - 44
Kap. 7: Kommunene fra komplekse samfunnsinstitusjoner til tjenesteytende miniorganisasjoner s. 119 - 140 (50 sider)

362.10685 Kv
Sosial- og helsedirektoratet (2004). *Kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene*, 42 s. Oslo. Enveileder.
ISBN 82-8081-054-4
www.helsedirektoratet.no

365.3 Ek
Øverland, S og E. Revis (2009) *Utviklingshemming og kriminalitet*. I: Eknes, J og Jon Løkke (red). *Utviklingshemming og habilitering: innspill til habiliteringsprosessen*. Oslo: Universitetsforlaget.
ISBN 978-82-15-01342-8
Kapittel 23 s. 266 - 283. (17 sider)

Lover
Lov om forbud mot diskriminering på grunn av etnisitet, religion mv. (diskrimineringsloven).

Sum pensum 1314 sider

Profesjonsspesifikt pensum for Bachelor i sosialt arbeid:

361.3 Hu
Hutchinson, Gunn Strand (2010). *Samfunnsarbeid: mobilisering og deltakelse i sosialfaglig arbeid*, 174 s. (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk ISBN 978-82-05398-85-6

658.404 Je

Jessen, Svein Arne (2008). *Prosjektledelse trinn for trinn: en håndbok i ledelse av små og mellomstore prosjekter* Oslo: Universitetsforlaget
ISBN: 978-82-15-01365-7, h (194 sider)

344.04 Kj

Kjellevold, Alice (2009). *Retten til individuell plan*, 112 s. (3. utg). Bergen: Fagbokforl.
ISBN 978-82-450-0893-7

Artikkel i tidsskrift

Nyhus, A. (2003). *Det personlige motet: om varslingsansvar og disiplinering*.
I: Embla, vol. 8, nr. 4, s. 20-27. (10 sider)

361.65

Stamsø, M. A. (red) 2009: *Velferdsstaten i endring. Norsk helse- og sosialpolitikk ved starten av et nytt århundre*, Oslo; Gyldendal Akademiske (165s)
Kap. 10: Familien og det sivile samfunn - sentrale velferdsarenaer s. 272 - 295
Kap. 11: Forebygging - vakker tanke eller fornuftig handling s. 299 - 322
Kap. 12: Internasjonale perspektiver på sosialpolitikk s. 283 - 302

362.5 Fa

Harsløf, Ivan og Sissel Seim (2008). *Fattigdommens dynamikk. Perspektiver på marginalisering i det norske samfunnet*, Oslo, Universitetsforlaget ISBN: 978-82-15-01344-2, h (277 sider)

363.5 Bo

Thyness, Paul A. (2004). *Boligsosialt arbeid*, 330 s. Oslo: Kommuneforlaget ISBN 82-446-1061-1. (149 sider)

Boligsosialt arbeid - perspektiver og rammer

Tjenester i hjemmet for de som trenger det

Kommunenes utfordringer i det boligsosiale arbeid

Botilbud med oppfølging

Kontakt og konflikt i et flerkulturelt bomiljø

Flerkulturelle bomiljøer - hva har vi lært?

Funksjonshemmet på boligmarkedet - hvordan virker og oppleves hjelpeordningene?

Den problematiske taushetsplikten

Bokkvalitet og bomiljø i store boligprosjekter

Det vil bli lagt inn litteratur om nyere føringer fra aktuelle departement ved studieårets oppstart

Sentrale dokumenter

St.prp.nr.1 Statsbudsjettet

St.meld.nr.9 (2006-2007) Arbeid, velferd og inkludering

Tema B:

300.72 Ja

Jacobsen, D.I. (2005). *Hvordan gjennomføre undersøkelser?: Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*, 400 s. (2utg). Kristiansand: Høyskoleforlaget ISBN 82-7634-663-4

HSSOS30207 Praksis 3: Sosialt arbeid i praksis (Vår 2011)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for helse og velferd

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne for bachelorstudiet i sosialt arbeid.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Bestått alle eksamener i andre studieår.

Undervisningssemester

6.semester (vår)

Innhold

Studentene er utplassert ved ulike praksissteder og innholdet i emnet vil være noe avhengig av praksisstedet studenten er ved.

Generelt vil innholdet i emnet dreie seg om:

- Utførelse av praksisstedets arbeidsoppgaver gjennom aktiv deltakelse

- Rammene for praksisstedet
- Ulike brukergrupper, deres livssituasjon og karriereveier
- Etablere og stå i relasjon til brukere, kolleger og samarbeidspartnere
- Metodisk sosialt arbeid med brukere
- Profesjonell kompetanse
- Etisk refleksjon
- Ulike modeller og verktøy
- Ulike teoretiske perspektiver i sosialt arbeid
- Utvide teoretisk kunnskap knyttet til praksisstedets arbeid
- Ulike faggrupper som er representert på praksisstedet

Undervisnings- og læringsformer

- Studenten skal være tilstede på praksisstedet i min. 30 timer pr uke.
- 1 dag pr uke settes av til selvstudier, blant annet til arbeidet med praksisoppgave(r) og teori.
- Studenten har en praksisveileder på praksisstedet. Det kreves en forberedt veiledningstime pr uke i tillegg til fortløpende veiledning i ulike situasjoner.
- Studenten har også en skoleveileder ansatt på høgskolen. Skoleveileders ansvar er knyttet til godkjenning av skriftlige arbeidskrav og deltakelse i evaluering av studenten.
- Utover veiledning er læreformen i praksis at studenten i størst mulig grad, ut fra egen kompetanse, praksisstedets egenart og hvor langt i studiet studenten har kommet, deltar aktivt i praksisstedets oppgaver.
- Ved oppstart av praksisperioden/emnet skal studenten, i samarbeid med praksisveileder, utarbeide en lærekontrakt se emnehefte spesifikk del.

Praksis

11 uker praksis.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Arbeidskrav som må godkjennes for å få praksisperioden bestått, er følgende:

- Ukentlig veiledning med praksisveileder må være gjennomført
- Fravær må være innenfor godkjente grenser. For fravær: Se "[Utfyllende bestemmelser for bachelorutdanningene i barnevern, sosialt arbeid og vernepleie](#)"
- Kvaliteten på utførelsen av praksisarbeidet må være godkjent av praksisveileder og skoleveileder gjennom en sluttvurdering
- Skriftlig praksisoppgave må godkjennes av skoleveileder. Oppgaven skal være på inntil 2000 ord.

Dersom skriftlig praksisnotat inneholder brukeropplysninger, skal "[Retningslinjer for behandling av personopplysninger](#)" følges.

Arbeidskrav som ikke blir godkjent, kan omarbeides to omganger. Ikke innlevert arbeidskrav anses som ikke godkjent. Studenten har ikke anledning til å omarbeide arbeidskravet dersom det ikke er innlevert ved første innleveringstidspunkt.

Ved praksisstart får studenten opplyst frister for innlevering(er) av skriftlig praksisarbeidskrav.

Godkjente arbeidskrav er gyldig i ett semester. Alle arbeidskrav må gjennomføres og godkjennes samme semester.

Eksamen

Praksisperioden vurderes til Bestått/Ikke bestått. For å få praksisperioden vurdert til bestått, må alle arbeidskrav være vurdert til godkjent. Ved vurdering til "ikke bestått", må alle arbeidskrav utføres og godkjennes ved at emnet/praksisperioden gjennomføres på nytt.

Ved tvil om bestått praksisstudier inntreer egne rutiner, '[Utfyllende bestemmelser for bachelorutdanningene i barnevern, sosialt arbeid og vernepleie](#)'. For å få praksisperioden vurdert til bestått, må alle arbeidskrav være vurdert til godkjent. Ved vurdering til 'ikke bestått', må alle arbeidskrav avlegges på nytt.

Evaluerings av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- Skriftlig sluttevaluering
- Resultatene behandles i studieretningsmøte og på kulletts time

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 25.06.2010, det kan forekomme endringer i litteraturlista før studiestart.

361.3 Hø

Høilund, Peter og Søren Juul (2005): *Anerkjendelse og dømmekraft i sosialt arbejde*. København: Hans Reitzels Forlag.

154s

HSSOS30307 Bacheloroppgave: Fordypning i sosialt arbeid (Vår 2011)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for helse og velferd

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne for bachelorstudiet i sosialt arbeid.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Bestått eksamen i enten emnet HSSOS30107 Sosialt arbeid i spenningsfeltet mellom individ og samfunn (25 studiepoeng) eller emnet HSSOS30108 Sosialt arbeid i spenningsfeltet mellom individ og samfunn (30 studiepoeng).

Undervisningssemester

6. semester (vår).

Innhold

I dette emnet brukes tiden til arbeid med bacheloroppgaven, og studentene disponerer tiden til dette. Forberedelsene til arbeid med bacheloroppgaven starter allerede tidlig i 5. semester, med å sette sammen grupper. Det skal være 3-4 studenter i hver gruppe og studentenes egne forslag til gruppesammensetning og tema for bacheloroppgaven må leveres innen 15. november til emneansvarlig. Høgskolen forbeholder seg retten til å endre på grupper eller sette sammen grupper hvis studentene ikke kommer til enighet eller hvis det er grupper med mindre/flere enn 3 studenter.

Bacheloroppgaven skal være relatert til problemstillinger fra praksisfeltet. Teoretiske oppgaver som for eksempel litteraturstudier vil ikke bli godkjent

Tittelen på oppgaven skal være på norsk og engelsk.

Undervisnings- og læringsformer

Avhengig av praksissted og fordypningsområde. Veiledet praksis, veiledning fra praksisveileder og inntil 5 timer veiledning på oppgaven av skoleveileder.

Tema for oppgaven godkjennes av høgskolen i løpet av 5. semester.

Selvalgt pensum må være godkjent senest tre uker før innlevering av bacheloroppgaven.

Praksis

Studentene er tilknyttet et praksissted i 8 uker og er til stede etter avtale/behov. Studentene får veiledning i gruppe av praksisveileder en gang pr. uke. Praksisbesøk og halvtidsevaluering gjennomføres på vanlig måte.

Studentene lager en arbeidsplan/framdriftsplan for perioden.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Gjennomført veiledning
- Gjennomført praksisbesøk
- Godkjent praksisevaluering
- Godkjent framdriftsplan for praksisperioden
- Deltatt i arbeidet i gruppa

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Det er to deleksamener i emnet. Begge eksamener vurderes etter karakterskalaen A - F. Karakterene fra de ulike deleksamener slås sammen og vektes likt i den endelige karakteren på emnet. Ved karakteren F på én av deleksamenene, er det tilstrekkelig å avlegge utsatt/ny eksamen i den eksamensdelen som ikke er bestått. Begge deleksamener må avlegges samme semester.

Deleksamen 1: Bacheloroppgave

Bacheloroppgave (gruppe) (maks 10500 ord) med individuell muntlig høring.

Den skriftlige delen må vurderes til E eller bedre for at studentene kan gå opp til muntlig høring.

Karakter på deleksamen 1 framkommer ved at karakter på skriftlig del justeres i henhold til studentens prestasjon i forhold til kommisjonens spørsmål til oppgaven og 500 sider selvalgt pensum knyttet til denne. Kravet om informert samtykke og lovens krav om personvern skal følges når studentene skriver oppgaven.

Studenter som får karakteren F, har anledning til å omarbeide oppgaven. Omarbeidet oppgave leveres innen 1. november i høstsemesteret. Neste frist for innlevering av omarbeidet oppgave er 15. mai i etterfølgende år.

Deleksamen 2:

Muntlig eksamen knyttet til 650 sider selvalgt pensum og vernepleiefaglige spørsmål.

Muntlig høring (deleksamen 1) og muntlig eksamen (deleksamen 2) har en varighet på tilsammen ca 45 minutter.

Det benyttes intern og ekstern sensor på begge deleksamenene.

Evaluering av emnet

Ingen evaluering.

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 08.04.2010, det kan forekomme endringer i litteraturlista før studiestart.

500 sider selvalgt pensum knyttet direkte til bacheloroppgaven.

600 sider selvalgt pensum.

Minimum 50 sider vitenskapelige artikler.